

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів

«ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедрою

професор, д.е.н. Рогов Г.К.

(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б. завкафедрою)

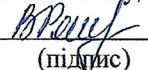
« 18 » червня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: «ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконав: студентка групи 4441

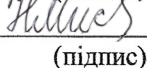
 Романець В.В.

(підпис)

Керівник роботи:

доцент кафедри фінансів, к.е.н.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

 Приходько Н.В.

(підпис)

м. Миколаїв – 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

доцент, к.е.н. Пащенко О.В.

(підпис)

« » 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Романець Валерія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Оцінка фінансової стійкості підприємства»

Керівник роботи Приходько Наталія Василівна, доц., к.е.н.

(науковий ступень, вчене звання, прізвище, ім'я по батькові)

Затверджені наказом ректора № 285уч. від «24» березня 2025 року

2. Термін подання роботи 6 червня 2025 р.

3. Вихідні дані по роботі:

Фінансова звітність ТОВ «Нова пошта» за 2021-2023 роки

Нормативно-законодавча база

4. Перелік питань, що належать до розробки:

1. Розкрити сутність поняття фінансової стійкості і фактори, що на неї впливають. 2. Проаналізувати існуючі методи оцінки фінансової стійкості. 3. Розкрити нормативно-законодавчу та інформаційну базу оцінки фінансової стійкості підприємства. 4. Здійснити оцінку фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності ТОВ «Нова Пошта» в 2022-2023 рр. 5. Визначити напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта».

5. Перелік презентаційних матеріалів:

1. Аналіз динаміки, складу і структури активів ТОВ «Нова пошта» за 2022–2023рр.

2. Аналіз динаміки, складу та структури пасивів ТОВ «Нова Пошта» за 2022–2023 рр.

3. Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за 2022-2023 рр.
4. Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за 2022-2023 рр.
5. Розрахунок порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2022-2023 роках
6. Оцінка ліквідності балансу ТОВ «Нова Пошта» за 2022 – 2023 рр.
7. Відносні показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Нова пошта» за 2022 – 2023 роки
8. Основні заходи підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта»
9. Аналіз фінансових показників діяльності ТОВ «Нова Пошта» за даними прогнозованих балансів

6. Дата видачі завдання 12.02.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

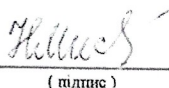
Номер	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення керівника роботи та узгодження теми	05.02-21.02.25	Виконано
2	Складання змісту та узгодження з керівником	12.02.-21.02.25	Виконано
3	Вивчення літературних джерел	12.02.-21.02.25	Виконано
4	Збір та систематизація інформації за темою роботи	24.02.-10.03.25	Виконано
5	Розробка теоретичного розділу	10.03.-28.03.25	Виконано
6	Розробка аналітичного розділу	01.04.-30.04.25	Виконано
7	Розробка проектного розділу	07.04.-23.05.25	Виконано
8	Розробка вступу, висновків, списку джерел	26.05.-04.06.25	Виконано
9	Розробка презентації та доповіді	05.06.-10.06.25	Виконано

Студент

(підпис)

Романець В.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Приходько Н.В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства. Здійснений аналіз фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» за 2022-2023 рр. Надані шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта».

Ключові слова: фінансова стійкість підприємства, показники фінансової стійкості, запас фінансової стійкості.

ANNOTATION

The qualification work reveals the theoretical foundations for assessing the financial stability of an enterprise. An analysis of the financial stability of LLC "Nova Poshta" for 2022-2023 is carried out. Ways to improve the financial stability of LLC "Nova Poshta" are provided.

Keywords: financial stability of an enterprise, indicators of financial stability, financial stability margin.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Сутність поняття «фінансова стійкість підприємства» та фактори, що на неї впливають.....	8
1.2. Методи оцінки фінансової стійкості підприємства.....	15
1.3. Законодавчі та інформаційні джерела оцінки фінансової стійкості підприємства.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НОВА ПОШТА».).....	29
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	29
2.2. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства.....	36
2.3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.....	45
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА».).....	54
3.1. Основні напрямки підвищення фінансової стійкості підприємства.....	54
3.2. Розробка прогностної фінансової звітності підприємства.....	59
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Фінансова стійкість підприємства є одним з ключових показників його ефективності, здатності до виживання та розвитку в умовах динамічного ринкового середовища. Вона визначає, наскільки підприємство здатне забезпечувати свою діяльність, виконувати зобов'язання перед кредиторами, інвесторами та постачальниками, а також реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Оцінка фінансової стійкості підприємства вимагає комплексного підходу, який охоплює аналіз його фінансових ресурсів, оптимальності структури капіталу, а також динаміки показників ліквідності, платоспроможності та рентабельності. Ці фактори безпосередньо впливають на можливості підприємства залучати інвестиції, кредитуватися, а також на його репутацію на ринку. Стійкість фінансового стану підприємства не лише забезпечує його стабільність у короткостроковій перспективі, але й створює умови для сталого розвитку в майбутньому.

У сучасних умовах, коли українська економіка постійно зазнає впливу різних кризових явищ, таких як: воєнна агресія зі сторони росії, інфляція, зміни у законодавстві та коливання валютних курсів, питання фінансової стійкості набуває особливого значення, адже здатність підприємства протистояти негативним впливам та зберігати фінансову стійкість стає ключовим фактором виживання. Виходячи з окреслених передумов, обрана тема кваліфікаційної роботи набуває особливої актуальності.

Дослідженням питань оцінки фінансової стійкості підприємств займалися такі українські вчені як Б.Є. Грабовецький, С.Б. Довбня, М.Я. Коробов, Л.А. Костирко, М.Є. Євтушенко, І.В. Кривов'язюк, Г.М. Рябенко, В.В. Чепка та інші. До зарубіжних науковців, які досліджували методологію оцінки фінансової стійкості підприємств варто віднести Джеральда В. Вайта, Роберта С. Хігінса, Томаса Р. Ітільсона.

Дана кваліфікаційна робота має на меті обґрунтувати ефективні рекомендації щодо посилення фінансової стійкості досліджуваного підприємства, спираючись на глибокий аналіз теоретичних і практичних аспектів її оцінки.

Для досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання:

- розкрити сутність поняття фінансової стійкості підприємства;
- визначити фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- ознайомитися з законодавчими та інформаційними джерелами оцінки фінансової стійкості підприємства;
- надати існуючі методи оцінки фінансової стійкості підприємства;
- проаналізувати фінансову стійкість конкретного підприємства;
- розробити напрями підвищення фінансової стійкості досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти аналізу фінансової стійкості підприємства.

Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах Товариства з обмеженою відповідальністю «Нова пошта».

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались загальнонаукові методи: методи системного аналізу, аналітичний, табличний, графічний, статистичний методи. Порівняльний метод використовувався для зіставлення показників за декілька років з метою визначення фінансової стійкості підприємства та факторів, які спричинили зміни у компанії.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи стали законодавчі й нормативні документи, підручники, монографії, статті в періодичних виданнях щодо оцінки фінансової стійкості підприємства та річна фінансова звітність підприємства ТОВ «Нова пошта» за 2021 - 2023 роки.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перший розділ кваліфікаційної роботи присвячений визначенню сутності поняття «фінансової стійкості підприємства», факторам, що на неї впливають, методичним підходам до оцінювання фінансової стійкості та інформаційно-нормативній базі такого оцінювання.

В другому розділі проведений аналіз фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 рр.

В третьому розділі надані конкретні напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» та розроблена прогнозна фінансова звітність ТОВ «Нова Пошта».

Кваліфікаційна робота викладена на 83 сторінках комп'ютерного тексту і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел у кількості 46 найменувань і 2 додатків. Робота містить 8 рисунків і 16 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність поняття «фінансова стійкість підприємства» та фактори, що на неї впливають

Дослідження сутності поняття фінансової стійкості підприємства має як теоретичне, так і практичне значення в умовах сучасності.

З теоретичної точки зору, воно сприяє поглибленню розуміння фундаментальних принципів фінансової економіки та розширює теоретичну базу для аналізу фінансового стану підприємств [1]. Визначення ключових характеристик та факторів, що впливають на фінансову стійкість, створює основу для подальших наукових досліджень у цій галузі.

З практичної точки зору, глибоке розуміння сутності фінансової стійкості є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Воно дозволяє менеджерам оцінювати поточний фінансовий стан свого підприємства, виявляти потенційні загрози та розробляти стратегії для зміцнення фінансової стійкості [2]. Фінансово стійкі компанії мають значні переваги, включаючи кращий доступ до кредитних ресурсів та інвестицій, вищу конкурентоздатність та нижчий ризик банкрутства [3].

Крім того, дослідження фінансової стійкості має важливе значення для інвесторів та кредиторів, оскільки надає їм інформацію про рівень ризику, пов'язаного з інвестуванням або кредитуванням конкретного підприємства. Оцінка фінансової стійкості також є важливим елементом фінансового аналізу, необхідним для моніторингу з метою оцінки ризику порушення зобов'язань за розрахунками компанії [4]. У макроекономічному контексті,

фінансова стійкість окремих підприємств є основою стабільності національної економіки в цілому [5].

Наукова література пропонує різноманітні визначення поняття «фінансова стійкість підприємства», відображаючи багатогранність цього економічного явища.

Українські вчені розглядають фінансову стійкість як «здатність компанії балансувати свої активи та пасиви в умовах, що постійно змінюються, що досягається ефективним управлінням грошовими коштами, товарно-матеріальними цінностями, основними засобами та зобов'язаннями» [6].

Шелудько В. М. вважає, що «фінансова стійкість полягає в наявності постійного джерела формування активів, що гарантує платоспроможність та незалежність від ринкової кон'юнктури» [7]. Савицька Г. В. та Тютюнник Ю.М. наголошують «на здатності підприємства функціонувати та розвиватися в мінливому середовищі, зберігаючи рівновагу між активами та пасивами та забезпечуючи довгострокову платоспроможність та інвестиційну привабливість» [8].

Згідно з іншим визначенням, фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподілу та використання, який забезпечує діяльність підприємства на основі збільшення прибутку, платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику, а також гарантує наявність власних коштів, стабільну прибутковість та можливість розширеного відтворення.

Москалець К. М. розглядає «фінансову стійкість як складне поняття, що є станом фінансової ефективності використання ресурсів підприємства та їх розподілу для розвитку» [9].

Русіна Ю. О. та Полозук Ю. В. вважають її «узагальненою характеристикою фінансового стану, що відображає здатність підприємства розвиватися та функціонувати» [10].

Більш динамічне визначення фінансової стійкості як «інтегральної характеристики, що відображає спроможність підприємства трансформувати ресурси та ризики, повноцінно виконувати свої функції як об'єкт управління» пропонує Юхіменко П.І. Він вважає, що «фінансова стійкість свідчить про стабільне перевищення доходів над витратами, вільне маневрування грошовими коштами та їх ефективне використання» [11].

Також в літературі пропонується визначення фінансової стійкості як «економічної категорії, що досягається за умови стабільного надходження фінансових ресурсів підприємства, які характеризуються оптимальною структурою та раціональною забезпеченістю потреб для виконання основних цілей ефективної діяльності та стійкого економічного зростання» [12].

Зарубіжні вчені також пропонують свої визначення. «Фінансова стабільність підприємства визначається як здатність працювати з високим рівнем прибутковості та підтримувати оптимальний рівень ліквідності та платоспроможності» [13]. Економічна стабільність розглядається як здатність компанії протистояти несприятливому зовнішньому середовищу та забезпечувати розвиток за рахунок оптимального функціонування фінансових та виробничих ресурсів. Фінансова стійкість підприємства за законом визначається як платоспроможність або здатність нести відповідальність за довгостроковими зобов'язаннями, а також як складова загальної стабільності підприємства, що включає баланс грошових потоків та наявність ресурсів для довгострокової діяльності з ефективним контролем власного та залученого капіталу» [14].

Розглянувши погляди різних українських і зарубіжних вчених на сутність і зміст поняття фінансової стійкості підприємства, можна помітити, що єдиного визначення щодо поняття фінансової стійкості немає, з цього випливає, що фінансова стійкість – поняття широке. Продемонструємо характеристику фінансової стійкості підприємства на рис. 1.1.

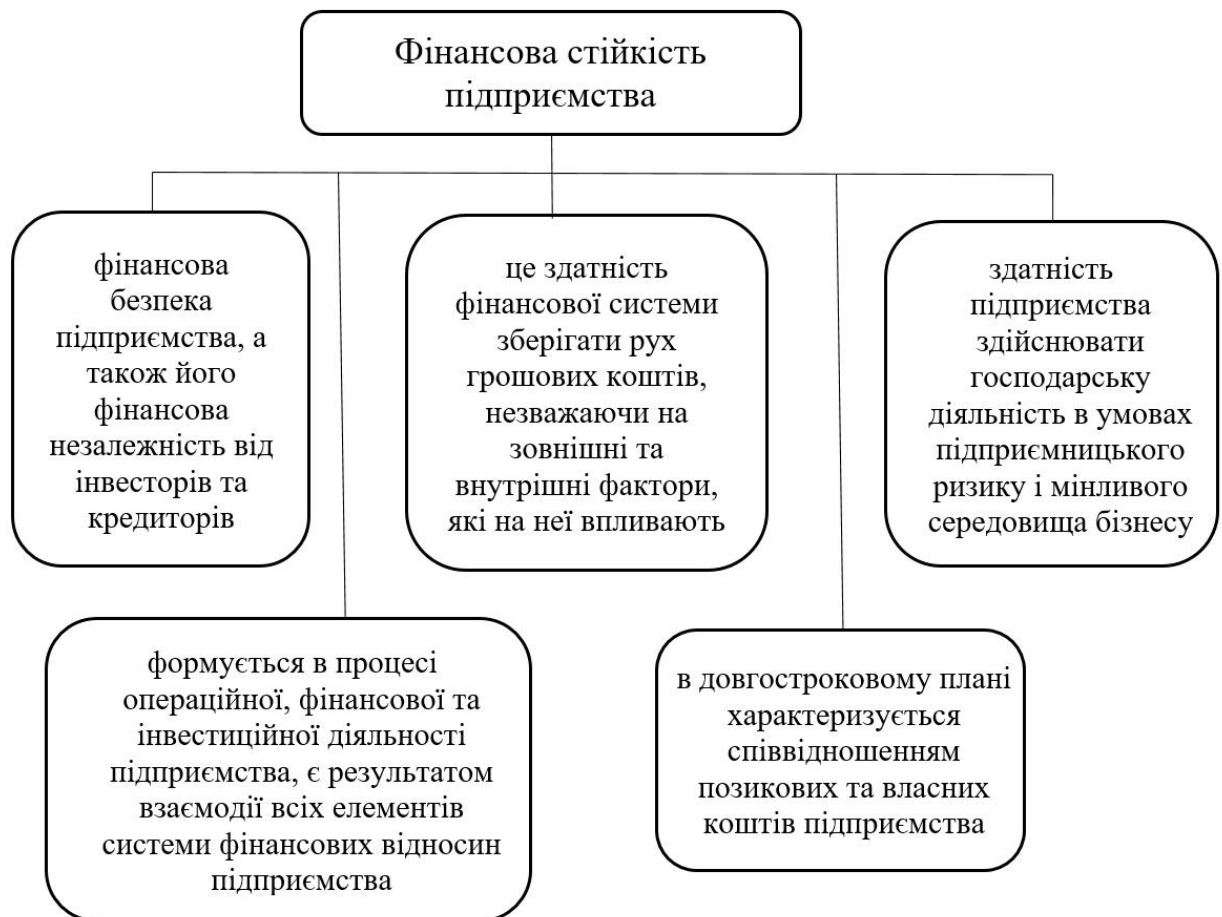

Рис. 1.1. Характеристика фінансової стійкості підприємств [5]

Фінансова стійкість підприємства тісно пов'язана з іншими ключовими економічними категоріями, такими як платоспроможність, ліквідність, рентабельність та фінансова незалежність, без яких неможливо зрозуміти повну картинку фінансового стану підприємства [15]. Розглянемо взаємозв'язок фінансової стійкості та даних економічних показників (табл. 1.1).

Отже, фінансово стійке підприємство – це підприємство, що працює без перешкод, здатне витримати раптові зміни, і не має постійних ознак втрати фінансової спроможності [16].

Фінансова стійкість підприємства детермінується сукупністю різноманітних факторів, що мають як ендогенне (внутрішнє, частково або повністю контрольоване суб'єктом господарювання), так і екзогенне (зовнішнє) походження [17]. Слід зазначити, що у вітчизняній та світовій

економічній літературі відсутня єдина, універсально визнана класифікація цих чинників, оскільки різні наукові джерела пропонують власні методологічні підходи до їх систематизації.

Таблиця 1.1

Взаємозв'язок фінансової стійкості з
іншими економічними категоріями

Ключові економічні категорія	Сутність категорії	Взаємозв'язок з фінансовою стійкістю
1	2	3
Платоспроможність	здатність підприємства своєчасно та в повному обсязі розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями	фінансова стійкість пов'язана з платоспроможністю, оскільки підприємство, яке не виконує свої довгострокові зобов'язання-фінансово нестабільне та на межі банкрутства
Ліквідність	визначає рівень здатності підприємства до оперативного перетворення активів у грошові кошти з метою погашення поточних зобов'язань	достатній рівень ліквідності є необхідною умовою для забезпечення фінансової стійкості, оскільки дозволяє підприємству оперативно реагувати на непередбачені фінансові потреби та підтримувати безперебійний операційний процес
Рентабельність	характеризує ефективність діяльності підприємства та його здатність генерувати прибуток	високий рівень рентабельності сприяє зміцненню фінансової стійкості, оскільки забезпечує підприємство власними джерелами фінансування для розвитку, покриття ризиків та адаптації до змін ринкової кон'юнктури
Фінансова незалежність	відображає ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, зокрема від позикового капіталу	суттєвий ступінь фінансової незалежності, який характеризується превалюванням власного капіталу у структурі пасивів балансу, сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства. Такий стан справ знижує його вразливість до несприятливих змін умов кредитування та значно мінімізує загальні фінансові ризики.

Джерело: опрацьовано за [17]

Серед численних факторів, що впливають на фінансову стійкість суб'єкта господарювання, низкою дослідників акцентується увага на двох

основних підходах до їх систематизації: за критерієм місця виникнення та за критерієм ступеня значущості.

Для будь-якого підприємства, незалежно від його діяльності, найбільш практичним є класифікувати фактори впливу на фінансову стійкість за місцем їх виникнення. Виходячи з цього, можна визначити ключові групи таких факторів (рис. 1.2) [18].

Стабільність фінансового стану підприємства визначається раціональним використанням фінансових ресурсів і характеризується збалансованістю структури активів, пропорційністю власного та позикового капіталу, а також узгодженістю активів із джерелами їх фінансування.

Внутрішня стійкість підприємства відображає якість його трудових ресурсів, що сприяє досягненню високих фінансових показників. Ключовим фактором її забезпечення є оперативне та гнучке управління різними аспектами діяльності підприємства. Зовнішня стійкість підприємства залежить від стабільності економічного середовища, в якому воно працює, і забезпечується через ефективне макроекономічне регулювання ринкових відносин [19].

Також виділяють «спадкову стійкість», що базується на запасі міцності, який підприємство сформувало в попередні періоди. Цей запас захищає від дестабілізуючих впливів.

Загальна стійкість підприємства можлива лише за умови стабільного збуту продукції (з обов'язковою оплатою) та отримання достатнього прибутку для виконання всіх зобов'язань. Можна констатувати, що загальна фінансова стійкість підприємства безпосередньо залежить від дієвого управління його грошовими потоками, що забезпечує сталий та стійкий характер перевищення доходів над витратами. [20].

Забезпечення фінансової стійкості вимагає комплексного підходу до управління цими факторами (рис. 1.3).

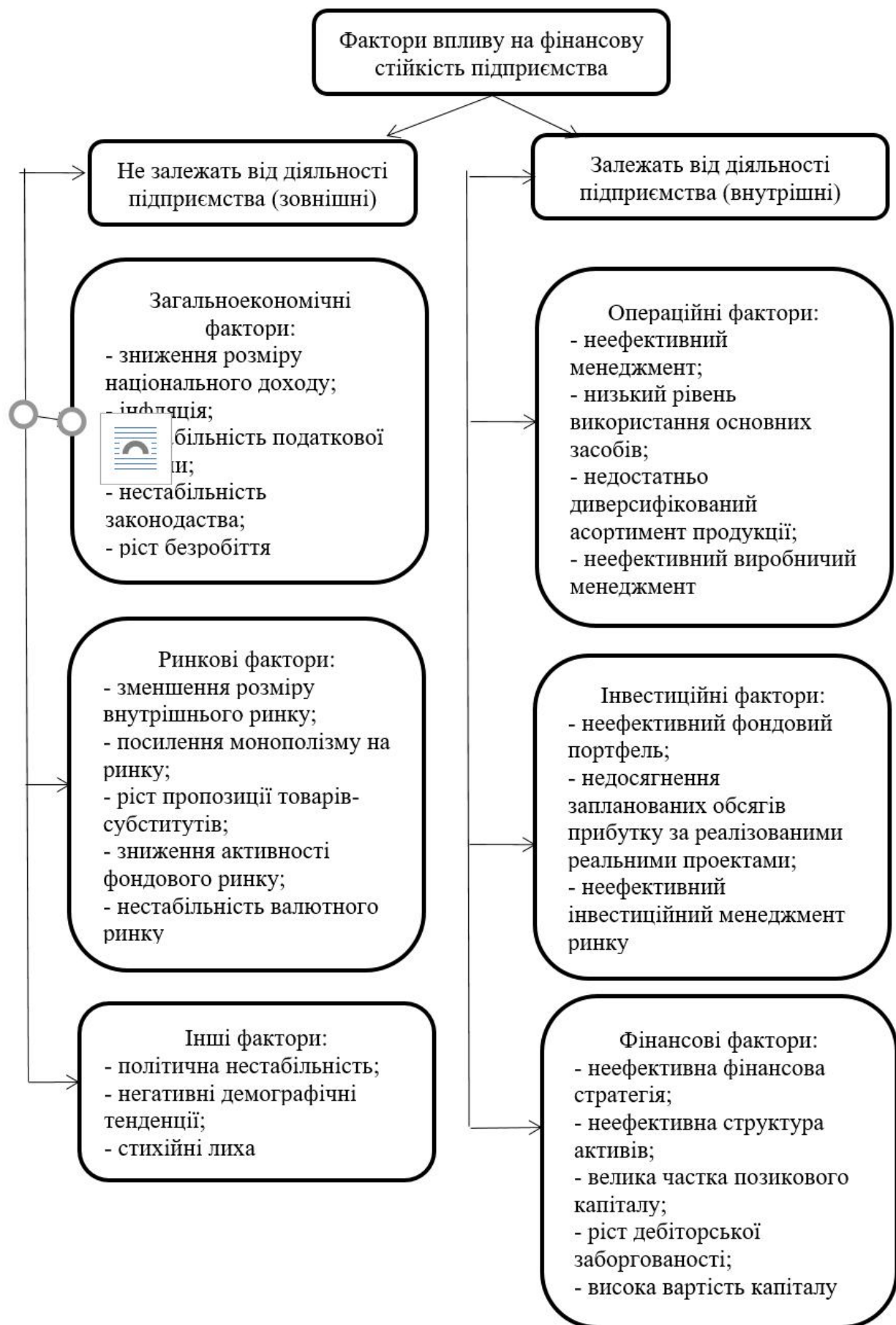

Рис. 1.2. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства [18]

Рис. 1.3. Забезпечення фінансової стійкості підприємства [складено автором]

Як ключова характеристика фінансового стану суб'єкта господарювання, «ліквідність - це здатність підприємства розраховуватися за своїми фінансовими зобов'язаннями шляхом перетворення активів на гроші» [21]». Рівень ліквідності є безпосереднім індикатором ефективності реалізованої кредитної політики підприємства. Однак, для забезпечення стійкого фінансового становища, поряд з ліквідністю, важливим є забезпечення платоспроможності.

Сутність платоспроможності полягає у спроможності суб'єкта господарювання оперативно погашати свої фінансові зобов'язання. Ключовими чинниками високої платоспроможності є адекватна забезпеченість власним капіталом, включаючи чистий оборотний капітал, та прибуткова діяльність, яка дозволяє генерувати внутрішні грошові надходження, достатні для покриття операційних витрат. За умов дефіциту власних джерел, залучення короткострокових банківських кредитів може компенсувати нестачу фінансових ресурсів.[22]. На відміну від ліквідності платоспроможність є довгостроковою характеристикою фінансової стійкості та відображає результативність фінансового менеджменту на підприємстві.

Вважається, що платоспроможним є підприємство, в якого обсяг оборотних активів перевищує обсяг його зовнішніх короткострокових зобов'язань, оскільки власний капітал виступає основним джерелом

фінансування необоротних активів. У міжнародній практиці платоспроможність трактується як «наявність достатнього обсягу високоліквідних активів для негайного погашення всіх поточних зобов'язань перед кредиторами» [23].

1.2. Методи оцінки фінансової стійкості підприємства

Враховуючи нестабільність ринкової кон'юнктури, покращення фінансових показників підприємства нерозривно пов'язане з постійним та глибоким аналізом його функціонування. Необхідно своєчасно і точно діагностувати зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, а також ретельно відстежувати ключові фактори фінансової стійкості. Це включає в себе аналіз динаміки чистого прибутку від реалізації продукції, загального чистого прибутку (збитку), основних засобів та нематеріальних активів. Крім того, важливо забезпечити максимально оперативне та ефективне реагування на зміни в динаміці поточних зобов'язань [24].

Фінансова стійкість є ключовим показником стабільності та надійності підприємства. Оцінка фінансової стійкості дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, прогнозувати його фінансовий стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Вибір методів оцінки фінансової стійкості залежить від цілей аналізу, доступності інформації та специфіки діяльності підприємства. Комплексне застосування різноманітних методологічних підходів у процесі фінансового аналізу дає змогу сформулювати найбільш повне та достовірне уявлення про фінансовий стан підприємства [25].

Аналіз фінансової стійкості підприємства можна розподілити на три етапи [26]:

1. Оцінювання фінансової стійкості:
 - розрахунок абсолютних показників;

- розрахунок відносних показників;
- 2. Оцінювання запасу фінансової стійкості:
 - аналіз критичного обсягу реалізації, зони безпеки;
 - розрахунок операційного та фінансового левериджу.

3. Оцінювання ліквідності балансу та платоспроможності компанії.

Дослідження наявності джерел фінансування запасів передбачає використання трьох ключових абсолютних показників фінансової стійкості підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Абсолютні показники фінансової стійкості

№ п/п	Назва показника	Формула для розрахунку	Характеристика
1	Наявність власних коштів (В)	$V = \text{ф. №1 р.1495} - \text{р.1095}$	Визначається як різниця між власним капіталом та необоротними активами підприємства
2	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових кредитів банків для формування запасів (ВД)	$ВД = \text{ф. №1 (р.1495 - р. 1095)} + \text{р. 1510}$	Визначається збільшенням показника наявності власних коштів на суму довгострокових зобов'язань
3	Наявність загальної величини джерел формування запасів (ЗК)	$ЗК = \text{ф. №1 (р.1495 - р. 1095)} + \text{р. 1510} + 1600$	Визначається збільшенням показника наявності власних та довгострокових коштів на суму короткострокових кредитів банків

Джерело: опрацьовано за [26]

Кожному з цих показників відповідають специфічні показники забезпеченості запасів відповідними джерелами їхнього фінансування. (рис. 1.4).

З метою оцінки фінансового стану підприємства розглядають чотири типи (категорії) фінансової стійкості [27]:

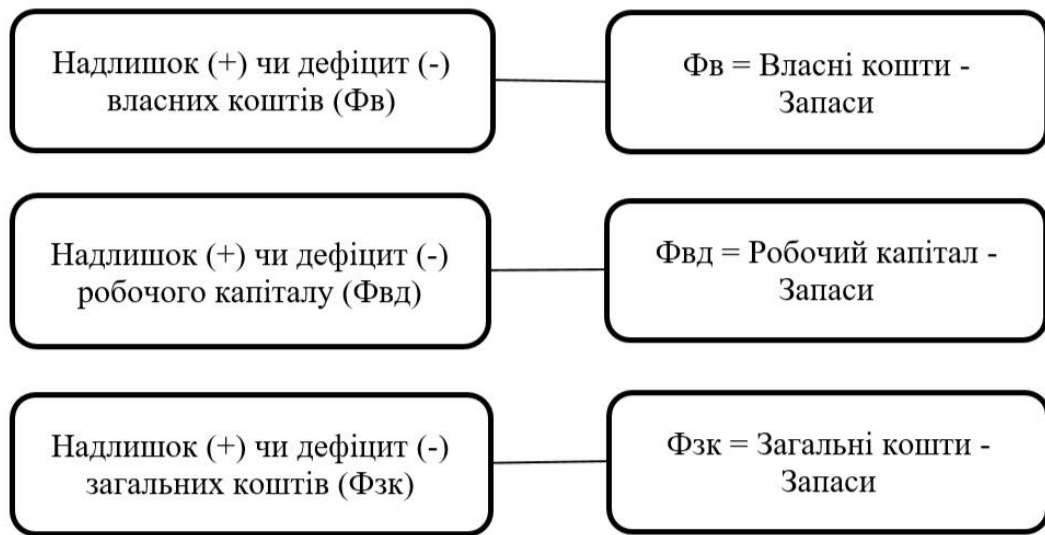

Рис. 1.4. Показники забезпеченості запасів джерел фінансування їх фінансування [26]

1. Абсолютна фінансова стійкість. Це ситуація, коли власні кошти повністю покривають запаси підприємства, без залучення позикових ресурсів. Така ситуація вважається рідкісною і не завжди ідеальною, бо відсутність зовнішнього фінансування може свідчити про неефективне використання потенціалу зростання.

2. Нормальна фінансова стійкість. Найбільш оптимальний стан – коли запаси покриваються як власними, так і довгостроковими позиковими коштами. Це свідчить про збалансовану фінансову політику, що враховує як внутрішні ресурси, так і можливості зовнішнього фінансування.

3. Нестійке (передкризове) фінансове становище

Фінансова ситуація, коли підприємство змушене використовувати короткострокові кредити та позики для покриття запасів. Хоча платоспроможність частково зберігається, є ризик втрати рівноваги. Важливими заходами є підвищення оборотності запасів та зменшення дебіторської заборгованості.

4. Кризовий фінансовий стан. Це найгірша ситуація, коли запаси не покриваються навіть усіма доступними джерелами. Такий стан

характеризується відсутністю фінансової стабільності, простроченими зобов'язаннями та високим ризиком банкрутства.

Ефективність визначення типу фінансової стійкості значно підвищується при табличному поданні виконаних розрахунків (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Визначення типу фінансової стійкості підприємства

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійке становище	Кризове становище
$\Phi_{\text{в}} = \text{В} - \text{Зп}$	$\Phi_{\text{в}} \geq 0$	$\Phi_{\text{в}} < 0$	$\Phi_{\text{в}} < 0$	$\Phi_{\text{в}} < 0$
$\Phi_{\text{вд}} = \text{ВД} - \text{Зп}$	$\Phi_{\text{вд}} \geq 0$	$\Phi_{\text{вд}} \geq 0$	$\Phi_{\text{вд}} < 0$	$\Phi_{\text{вд}} < 0$
$\Phi_{\text{зк}} = \text{ЗК} - \text{Зп}$	$\Phi_{\text{зк}} \geq 0$	$\Phi_{\text{зк}} \geq 0$	$\Phi_{\text{зк}} \geq 0$	$\Phi_{\text{зк}} < 0$

Джерело: опрацьовано за [27]

Щоб отримати повнішу картину фінансової стійкості після аналізу абсолютних показників, розраховують відносні коефіцієнти. До ключових відносних показників фінансової стійкості належать такі: [28]:

- коефіцієнт фінансової незалежності (автономії);
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт фінансування;
- коефіцієнт фінансового ризику;
- коефіцієнт фінансової стійкості;
- коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом;
- коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- коефіцієнт короткострокової заборгованості;
- коефіцієнт покриття відсотків, запасів, інвестицій;
- коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень;
- коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів;
- коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел.

Розглянемо методику розрахунку вищенаведених показників (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Методика розрахунку відносних показників фінансової стійкості підприємства

№ п/п	Показник	Формула розрахунку	Характеристика	Орієнтовне значення
1	2	3	4	5
1	Коефіцієнт фінансової автономії (Кфа)	$K_{фа} = \text{ф.1 р 1495} / \text{ф.1 р 1900}$	Відношення суми власних коштів до підсумку по балансу. Чим більше значення коефіцієнта, тим менша залежність від зовнішніх джерел.	$> 0,5$
2	Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз)	$K_{фз} = \text{ф.1 р 1900} / \text{ф.1 р 1495}$	Відношення суми власних коштів до підсумку по балансу. Чим більше значення коефіцієнта, тим менша залежність від зовнішніх джерел.	$< 0,2$
3	Коефіцієнт фінансування (Кфін)	$K_{фін} = \text{ф. 1 р. 1595} + \text{р. 1695} / \text{р. 1495}$	Показує, скільки позичених коштів залучено на 1 гривню вкладених у активи власних коштів.	$< 0,1$
4	Коефіцієнт фінансового ризику (Кфр)	$K_{фр} = (\text{ф.1 р.1515} + \text{р. 1600}) / \text{ф.1 р 1495}$	Показує, яка частина діяльності підприємства фінансується за рахунок позикового капіталу (платного)	0,3-0,5
5	Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{фс} = \text{ф.1 р. 1495} + \text{р. 1595} / \text{р. 1900}$	Показує частку власних джерел та позикових на тривалий строк коштів у загальних витратах підприємства, які можна використати у своїх поточній діяльності без втрат для кредиторів.	$< 1,0$
6	Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	$K_{звк} = \text{ф.1 (р. 1495 - р. 1095)} / \text{р. 1195}$	Показує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власного оборотного капіталу.	$> 0,1$
7	Коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом	$K_{зз} = \text{ф.1 (р. 1495 - р. 1095)} / \text{р. 1100}$	Визначає, який відсоток запасів сформовано за рахунок власних джерел фінансування.	0,6-0,8
8	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк)	$K_{мвк} = \text{ф. 1 р.1495} + \text{р.1520} + \text{р.1500} + \text{р.1510} + \text{р.1515} + \text{р.1665} - \text{р.1095} / \text{ф.1 р 1495}$	Характеризує ступінь мобільності власних коштів. Чим вищий цей показник, тим більше забезпечується гнучкість у використанні власних коштів господарюючого суб'єкта.	$> 0,5$

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
9	Коефіцієнт короткострокової заборгованості	$K_{кз} = \frac{\text{ф.1 р. 1695}}{(\text{р. 1595} + \text{р. 1695})}$	Показує частку короткострокових зобов'язань у загальному їх обсязі	0,5-0,6
10	Коефіцієнт покриття інвестицій	$K_{інв} = \frac{\text{ф.1 (р. 1495} + \text{р. 1595)}}{\text{р. 1900}}$	Характеризує частку діяльності підприємства, яка фінансується за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань	0,75-0,9
11	Коефіцієнт покриття відсотків (Кпв)	$K_{пв} = \frac{\text{ф. 2 (р.2290} + \text{р. 2200} - \text{р.2250)}}{\text{р.2250}}$	відображає фінансову стійкість підприємства у частині його спроможності розраховуватися за позиковими зобов'язаннями та рівень гарантій для кредиторів щодо своєчасної сплати відсотків. Негативна динаміка цього коефіцієнта вказує на зростання питомої ваги витрат на обслуговування кредитів, що може свідчити про погіршення ефективності управління борговими зобов'язаннями.	зростання
12	Коефіцієнт покриття запасів (Кпз)	$K_{пз} = \frac{\text{ф.1 (р. 1495} - \text{р.1095)} + \text{р. 1695}}{\text{р.1100}}$	Показує, наскільки запаси забезпечені (покриті) робочим капіталом.	-
13	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	$K_{двк} = \frac{\text{ф.1 р. 1595}}{\text{р. 1095}}$	Характеризує, яка частка необоротних активів фінансується за рахунок довгострокових зобов'язань	зростання
14	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$K_{дзпк} = \frac{\text{ф.1 р. 1595}}{(\text{р. 1495} + \text{р. 1595})}$	Показує, яку частку складають довгострокові зобов'язання в довгострокових джерелах фінансування підприємства	0,4-0,5
15	Коефіцієнт фінансової незалежності і капіталізованих джерел	$K_{фнкд} = \frac{\text{ф.1 р. 1495}}{(\text{р. 1495} + \text{р. 1595})}$	Показує, яку частку складає власний капітал в довгострокових джерелах фінансування підприємства	0,6-0,5

Джерело: опрацьовано за [28]

На розмір відносних показників фінансової стійкості впливає багато факторів [29]:

1. Галузева належність підприємства;
2. Принципи кредитування;
3. Структура пасиву;
4. Репутація підприємства, тощо.

Визначення фінансової стійкості підприємства включає проведення маржинального аналізу як одного з інструментів оцінки. Цей метод аналізу базується на дослідженні взаємозв'язку між трьома економічними показниками: витрати, обсяг виробництва та прибуток, та дозволяє прогнозувати їхні значення. Він також відомий як аналіз беззбитковості, аналіз внеску на покриття, або CVP-аналіз [30].

При проведенні такого аналізу, підприємства мають визначити запас фінансової стійкості підприємства та поріг рентабельності.

Поріг рентабельності або ще називають точка беззбитковості - це такий стан підприємства, коли компанія отримує норму прибутку, достатню для покриття всіх своїх витрат та сплати зобов'язань. Це означає, що при досягненні даного обсягу реалізації фінансовий результат підприємства є нульовим – відсутні як збитки, так і прибутки.

Запас фінансової стійкості відображає, наскільки підприємство готове до непередбачених ситуацій, і одночасно забезпечує впевненість кредиторів і постачальників у тому, що їхні кошти будуть повернуті.

Методика розрахунку запасу фінансової стійкості включає наступні етапи:

1. Визначаємо валову маржу (ВМ) за формулою:

$$ВМ = ОД - ЗВ, \quad (1.1)$$

де ВМ – валова маржа;

ОД – операційний дохід;

ЗВ – змінні витрати.

1. Знаходимо коефіцієнт валової маржі (% KBM):

$$\% \text{ KBM} = (\text{BM} / \text{ОД}) \times 100, \quad (1.2)$$

де %KBM – коефіцієнт валової маржі.

2. Розраховуємо поріг рентабельності:

$$\text{ПР} = (\text{ПВ} / \% \text{ KBM}) \times 100, \quad (1.3)$$

де ПР – поріг рентабельності;

ПВ – постійні витрати.

3. Визначаємо запас фінансової міцності:

$$\text{ЗФМ} = (\text{ОД} - \text{ПР}) / \text{ОД} \times 100, \quad (1.4)$$

де ЗФМ – запас фінансової міцності.

Враховуючи, що стабільний фінансовий стан підприємства забезпечується також ліквідністю його активів і платоспроможністю (рис. 1.4), оцінка фінансової стійкості підприємства потребує обов'язкового аналізу вказаних факторів.

З цієї метою такий аналіз поділяється на два етапи [31]:

1. Аналіз ліквідності балансу підприємства;
2. Розрахунок та інтерпретація коефіцієнтів ліквідності.

Отримані значення дозволяють оцінити платоспроможність підприємства на конкретну дату.

1.3. Законодавчі та інформаційні джерела аналізу фінансової стійкості підприємства

Аналіз фінансової стійкості підприємства є об'єктом інтересу як для внутрішніх суб'єктів управління, так і для зовнішніх зацікавлених сторін. [32].

Тому при здійсненні такого виду аналізу використовуються нормативно-законодавчі акти і інформаційні джерела. Такі можуть надати

необхідні дані для розрахунку показників, порівняльного аналізу та формування обґрунтованих висновків щодо фінансового стану підприємства.

Зовнішні користувачі використовують для проведення аналізу законодавчо-нормативні акти, відкриті дані компанії, зокрема: фінансову та статистичну звітність.

Внутрішні користувачі використовують більше розвернуту інформацію, це можуть бути дані бухгалтерського обліку підприємства, фінансова звітність, висновки аудиторських фірм.

Правову основу оцінки фінансової стійкості підприємства становлять норми, закріплені в законодавчих актах України, а також роз'яснювальні та рекомендаційні матеріали різних державних інституцій, серед яких слід виділити:

1. Кодекс України з процедур банкрутства» від 18.10.2018р. № 2597-VIII [33]

2. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств від 28.07.2006р.

3. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного 26 банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006р. № 14 [34].

4. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій від 27.06.1997р. № 81 [35].

5. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора економіки, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 15.02.2006р. № 170 [36].

6. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій, затверджена постановою Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій від 23.02.1998р. № 22 [37].

7. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, які підлягають приватизації, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.01.2001р. № 49/121 [38].

Фундаментальним джерелом даних для аналітичного дослідження є фінансова звітність підприємства, яка формується згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами) від 16.07.1999р. № 996-XIV [39] та Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013р. № 73 [40].

Згідно вищенаведеного НП(С)БО, кожне підприємство (всіх форм діяльності) має складати наступні форми:

1. Баланс (звіт про фінансовий стан);
2. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід);
3. Звіт про рух грошових коштів;
4. Звіт про власний капітал;
5. Примітки до фінансової звітності.

Призначенням фінансової звітності є забезпечення користувачів всебічними, об'єктивними та неупередженими даними про фінансове становище та операційні результати підприємства. Всі звіти взаємопов'язані і на основі них здійснюється аналіз фінансової стійкості підприємства.

Основним документом для аналізу виступає «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», він надає узагальнену інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал підприємства на певну дату, що є основою для розрахунку значної кількості показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності.

У «Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» відображається інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період, що дозволяє оцінити його прибутковість як один із ключових факторів фінансової стійкості.

«Звіт про рух грошових коштів» містить інформацію про рух грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, що є важливим для оцінки ліквідності та здатності підприємства генерувати грошові потоки для виконання своїх зобов'язань.

«Звіт про власний капітал» розкриває зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Примітки до фінансової звітності надають детальну інформацію та роз'яснення до статей фінансових звітів, що є необхідним для глибокого розуміння фінансового стану підприємства.

Фінансова звітність має містити всебічну інформацію щодо фактичних і потенційних наслідків господарських операцій та подій, які можуть суттєво вплинути на рішення, що ухвалюються на її основі. Розкриття такої інформації здійснюється безпосередньо у фінансових звітах або у відповідних примітках до них.

Дослідження не обмежується внутрішньою звітністю; також є необхідним залучення зовнішніх джерел інформації, які дають змогу провести порівняльний аналіз та оцінити вплив макроекономічних факторів, такі як [41]:

- статистичні дані Державної служби статистики України: містять макроекономічні показники, галузеву статистику, індекси цін тощо, що дозволяє оцінити загальний економічний контекст діяльності підприємства та порівняти його показники із середніми по галузі;

- інформація Національного банку України: включає дані про облікову ставку, валютні курси, монетарну політику, що впливає на вартість запозичень та загальну фінансову ситуацію в країні;

- звітність інших підприємств: публічна фінансова звітність інших підприємств галузі може використовуватися для порівняльного аналізу рівня фінансової стійкості та виявлення лідерів і аутсайдерів;

- інформаційні агентства та фінансові портали: надають оперативну інформацію про фінансові ринки, котирування цінних паперів, аналітичні

огляди та прогнози, що може бути корисним для оцінки ризиків та перспектив підприємства;

- аналітичні звіти та дослідження консалтингових компаній: містять галузеві огляди, бенчмаркінгові дослідження та прогнози, що допомагає отримати більш глибоке розуміння зовнішнього середовища діяльності підприємства;

- рейтингові агентства: оцінки кредитоспроможності підприємств, надані рейтинговими агентствами, можуть слугувати додатковим джерелом інформації про їхню фінансову стійкість.

Умовою об'єктивної та всебічної оцінки фінансової стійкості підприємства є застосування комплексного підходу до збору та аналізу інформації з різних джерел, що є необхідною умовою для прийняття розсудливих управлінських рішень.

Отже, в результаті дослідження теоретичних основ оцінки фінансової стійкості доцільно дійти таких висновків:

1. Фінансова стійкість підприємства формується в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємств, компаній, тощо. Вона дає фінансову незалежність від інвесторів та кредиторів та характеризується співвідношенням позикових та власних коштів підприємства.

2. На фінансову стійкість підприємства впливають як внутрішні так і зовнішні фактори, серед найбільш впливових виділяють наступні: нестабільність законодавства, інфляція, політична нестабільність, неефективний менеджмент та фінансова стратегія, велика частка позикового капіталу.

3. Для оцінки фінансової стійкості підприємства застосовується комплексний підхід, що охоплює три основні групи показників. До них належать абсолютні показники, які відображають рівень забезпеченості виробничих запасів джерелами їх формування. Другу групу складають відносні коефіцієнти, що характеризують співвідношення між різними

статтями активу та пасиву балансу підприємства. Третьою важливою складовою є поріг рентабельності та запас фінансової стійкості, які відображають здатність підприємства протистояти негативним ринковим коливанням. Для отримання повної оцінки фінансової стійкості підприємства треба додати оцінку його ліквідності та платоспроможності. Адже ці показники відображають здатність підприємства швидко конвертувати свої активи у грошові кошти для покриття зобов'язань та характеризують його здатність розраховуватися за всіма зобов'язаннями у довгостроковій перспективі.

4. Інформаційною базою для аналізу фінансової стійкості є його фінансова звітність, порядок складання якої передбачено національними стандартами бухгалтерського обліку.

Відповідно до розглянутих методів оцінки в другому розділі роботи буде проведений аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ «Нова Пошта» за 2022-2023 роки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НОВА ПОШТА»)

3.1. Загальна характеристика підприємства

Аналіз фінансової стійкості виконується на матеріалах фінансової звітності товариства з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта» (далі - ТОВ «Нова Пошта»).

Підприємство ТОВ «Нова пошта» (код ЄДРПОУ – 31316718) було зареєстровано в 2001 році. Розмір статутного капіталу становив 30 000,00 гривень [42].

Організаційно-правова форма компанії – товариство з обмеженою відповідальністю. Основний вид діяльності (КВЕД) – 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Основні засновники компанії – В'ячеслав Климов і Володимир Поперешнюк [43].

ТОВ «Нова Пошта» є найшвидшою доставкою в Україні, доставляючи щодня 1,5 млн посилок та вантажів. На кінець 2024 року корпоративна мережа складає 11 400 відділень та 15 500 поштоматів. За 2023 рік компанія доставила 412 млн відправлень, що більше на 30 %, ніж у 2022 році, а вже наприкінці 2024 року доставка посилок збільшилась ще на 12 % та складає 480 млн відправлень у порівнянні з 2023 роком. Окрім того, ТОВ «Нова Пошта» - один із найбільших в Україні роботодавців. Штат співробітників нараховує 42 944 осіб, з них: 32 944 співробітники ТОВ «Нова Пошта» та 10 000 співробітників партнерів [44].

Розглянемо організаційно – правову структуру компанії (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Організаційно – правова структура компанії ТОВ «Нова Пошта» [складено автором]

ТОВ «Нова Пошта» спеціалізується на наданні комплексного спектру логістичних послуг, основні з них це:

- експрес доставка документів, посилок та великогабаритних вантажів;
- поштово-кур'єрські послуги підприємствам, організаціям та окремим громадянам;
- послуги пакування;
- надання вантажно-розвантажувальних послуг, складування та зберігання та інше [45].

Для ведення своєї діяльності компанія керується трьома постулатами - швидкість, доступність та абсолютна якість. Для цього ТОВ «Нова Пошта» впроваджує автоматизацію своїх процесів та інвестує в інноваційні термінали

та відкриває все більше відділень та поштоматів. Так, у 2023 році 'Нова пошта' продемонструвала значне розширення інфраструктури, що включало відкриття 1674 відділень та встановлення 1853 поштоматів. Додатково, було впроваджено сотні PUDO-точок, що представляють собою інтегровані сервісні пункти в комерційних об'єктах (аптеках, магазинах, АЗС), призначені для спрощеної відправки та отримання попередньо оплачених відправлень до 10 кг.

Формування фінансової стійкості підприємства є динамічним процесом, що відбувається протягом усієї його операційної діяльності. З цієї причини, її об'єктивна оцінка вимагає використання не єдиного показника, а комплексної системи індикаторів, які надають деталізовану та всебічну характеристику фінансово-господарського становища. Отже, для аналізу реального стану ТОВ «Нова пошта», проведемо дослідження його ключових показників за період 2022–2023 років [46].

Для отримання первинної оцінки фінансового стану, необхідно провести горизонтальний та вертикальний аналіз активів підприємства (табл. 2.1), використовуючи інформацію з фінансової звітності, зокрема, Звіту про фінансовий стан (окремого балансу) ТОВ «Нова Пошта» за 2022–2023 роки [47, 48, 49].

Проведений аналіз даних з табл. 2.1, дозволяє сформулювати такі висновки:

- спостерігається поступове зростання вартості активів ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 рр., що свідчить про розширення його діяльності. Так за 2022 рік вартість активів зросла на 2256793 тис. грн. або на 16,72%, а за 2023 – на 7346786 тис.грн. або на 46,63%;

- зростання вартості активів підприємства відбулося в результаті зростання вартості необоротних активів ТОВ «Нова пошта» у 2022 році на 4013700 тис.грн. або на 48,33%, а у 2023 році - на 6450063 тис грн. або на 52,36%;

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки, складу і структури активів ТОВ «Нова пошта» за 2022–2023рр.

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		На 31.12.2023		Відхилення 2022/2021			Відхилення 2023/2022		
	сума, тис.грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %	суми, тис.грн.	пит. ваги, %	темп приросту, %	суми, тис.грн.	пит. ваги, %	темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Необоротні активи	8305491	61,53	12319191	78,19	18769254	81,25	4013700	16,66	48,33	6450063	3,05	52,36
II. Оборотні активи	5192636	38,47	3435729	21,81	4332452	18,75	-1756907	-16,66	-33,83	896723	-3,05	26,10
Запаси	236988	1,76	422156	2,68	413811	1,79	185168	0,92	78,13	-8345	-0,89	-1,98
ДЗ за товари,роботи, послуги	704235	5,22	968844	6,15	1138305	4,93	264609	0,93	37,57	169461	-1,22	17,49
ДЗ за розрахунками: - за виданими авансами	100979	0,75	146103	0,93	160436	0,69	45124	0,18	44,69	14333	-0,23	9,81
- з бюджетом	24360	0,18	48136	0,31	53902	0,23	23776	0,13	97,60	5766	-0,07	11,98
Інша поточна ДЗ	3282709	24,32	1091471	6,93	1458403	6,31	-2191238	-17,39	-66,75	366932	-0,61	33,62
Поточні фінансові інвестиції	0	0,00	73263	0,47	3784	0,02	73263	0,47	-	-69479	-0,45	-94,84
Гроші і їх еквіваленти	827839	6,13	673522	4,27	1079267	4,67	-154317	-1,86	-18,64	405745	0,40	60,24
Витрати майбутніх періодів	15526	0,12	11952	0,08	24544	0,11	-3574	-0,04	-23,02	12592	0,03	105,35
Активи разом	13498127	100,00	15754920	100,00	23101706	100,00	2256793	X	16,72	7346786	X	46,63

Джерело: опрацьовано за даними [додатку А]

– вартість оборотних активів зменшилися в 2022 році на 1756907 тис.грн. або 33,8 %, а в 2023 році збільшилися на 896723 тис.грн. або на 26,1 %, що свідчить про зростання оборотності майна підприємства в 2023 році відносно 2022 року;

– спостерігається поступове зростання всіх видів дебіторської заборгованості ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 рр., що також свідчить про розширення діяльності підприємства. Так, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги за 2022 рік зросла на 264609 тис.грн. або на 37,57%, а за 2023 – на 169461 тис.грн. або на 17,49%;

– через повномасштабне вторгнення росії в Україну у 2022 році зазнали змін поточні фінансові інвестиції та гроші і їх еквіваленти. ТОВ «Нова Пошта» стало реагувати на події, і тому спрямувало грошові кошти у фінансові інструменти, які є високоліквідними активами. Так, у 2022 році поточні фінансові інвестиції збільшилися на 73263 тис.грн., а у 2023 році зменшилися на 69479 тис.грн. Грошові кошти та їх еквіваленти у 2022р. зменшилися на 154317 тис.грн. (на 18,64%), через значні додаткові витрати, пов'язані з логістикою, безпекою співробітників та збереженням інфраструктури, у 2023р. грошові кошти та їх еквіваленти збільшилися на 405745 тис. грн. (на 60,24 %), що може свідчити про адаптацію бізнесу до нових умов, оптимізацію грошових потоків та відновлення операційної діяльності після найгострішої фази збройної агресії росії проти України.

Отже, на основі аналізу структури активів ТОВ «Нова Пошта» протягом досліджуваного періоду можна зробити висновок про те, що в структурі активів переважають необоротні активи. Їх питома вага в загальній вартості активів складає 81,25 % на кінець 2021року, 78,19 % на кінець 2022 року та 63,53 % на кінець 2023 року, але спостерігається поступове зменшення частки оборотних активів, що свідчить про зменшення оборотності всього майна підприємства.

Розглянемо структуру активів ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 роках за допомогою діаграми (рис. 2.2).

Далі проаналізуємо динаміку, структуру пасивів ТОВ «Нова пошта» в 2022–2023 рр. (табл. 2.2). Згідно з даними табл. 2.2, власний капітал на кінець 2021 року становив за абсолютним розміром 4491224 тис. грн, а за питомою вагою в структурі пасивів – 33,27%. В 2022 році власний капітал збільшився

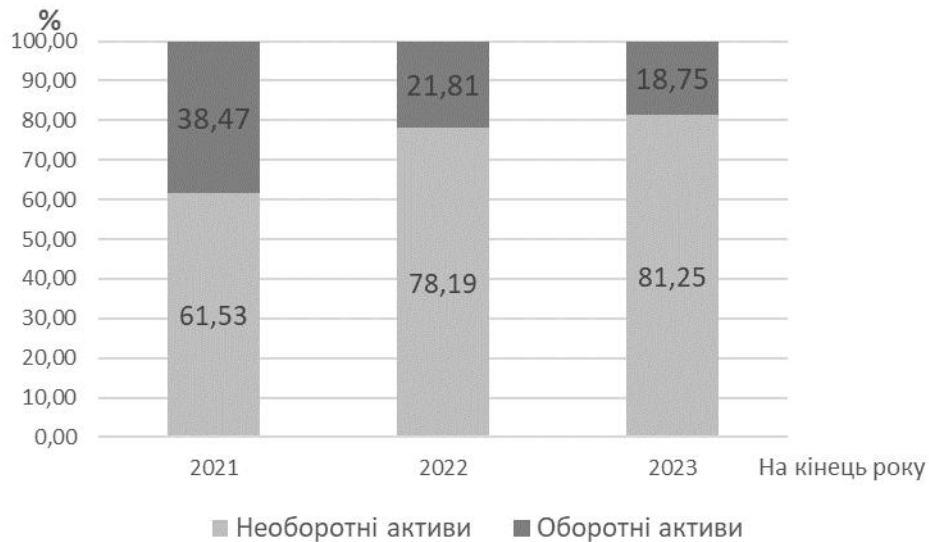

Рис. 2.2. Структура активів ТОВ «Нова Пошта» за 2022–2023 рр.
[складено автором]

на 2024848 тис. грн. або на 45,08%, а за питомою вагою – на 8,09%. Зазначена тенденція вказує на послаблення фінансової залежності підприємства від запозичених коштів. Хоча в 2023 році власний капітал продемонстрував значне зростання на 2992236 тис. грн. (45,92% в абсолютному вимірі), його частка у загальній структурі капіталу знизилася на 0,2%.

Збільшення власного капіталу відбулося внаслідок сталого приросту нерозподіленого прибутку, що безпосередньо відображає ефективність операційної діяльності підприємства.

Позиковий капітал ТОВ «Нова пошта» за 2022 рік збільшився на 231945 тис.грн. або на 2,58%, а за 2023 рік – на 4354550 тис.грн. або на 47,13%. Він представлений довгостокowymi і поточними зобов'язаннями.

Розглянемо структуру пасивів ТОВ «Нова пошта» в 2022–2023 роках за допомогою діаграми (рис. 2.3).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки, складу та структури пасивів ТОВ «Нова Пошта» за 2022–2023 рр.

Показники	На 31.12.2021		На 31.12.2022		На 31.12.2023		Відхилення 2022/2021			Відхилення 2023/2022		
	сума, тис.грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %	сума, тис.грн.	питома вага, %	суми, тис.грн.	пит. ваги, %	темп приросту, %	суми, тис.грн.	пит. ваги,%	темп приросту, %
1. Власний капітал	4491224	33,27	6516072	41,36	9508308	41,16	2024848	8,09	45,08	2992236	-0,20	45,92
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал	4654	0,03	4654	0,03	4654	0,02	0	0,00	0,00	0	-0,01	0,00
1.2. Капітал в дооцінках	27301	0,20	27301	0,17	27301	0,12	0	-0,03	0,00	0	-0,06	0,00
1.3. Нерозподілений прибуток	4459269	33,04	6484117	41,16	9476353	41,02	2024848	8,12	45,41	2992236	-0,14	46,15
2. Позиковий капітал	9006903	66,73	9238848	58,64	13593398	58,84	231945	-8,09	2,58	4354550	0,20	47,13
2.1. Довгострокові зобов'язання	3897300	28,87	3787630	24,04	5337000	23,10	-109670	-4,83	-2,81	1549370	-0,94	40,91
2.2. Поточні зобов'язання	5109603	37,86	5451218	34,60	8256398	35,74	341615	-3,26	6,69	2805180	1,14	51,46
-поточні зобов'язання за: довгостроковими кредитами	2554797	18,93	2368731	15,03	3393971	14,69	-186066	-3,89	-7,28	1025240	-0,34	43,28
- короткострокові кредити	0	0,00	76000	0,48	0	0,00	76000	0,48		-76000	-0,48	-100,00
- кредиторська заборгованість за товари, роботи	1037757	7,69	1259484	7,99	1857488	8,04	221727	0,31	21,37	598004	0,05	47,48
- інші поточні зобов'язання	1517049	11,24	1747003	11,09	3004939	13,01	229954	-0,15	15,16	1257936	1,92	72,01
Пасиви разом	13498127	100,00	15754920	100,00	23101706	100,00	2256793	X	16,72	7346786	X	46,63

Джерело: опрацьовано за даними [додатку А]

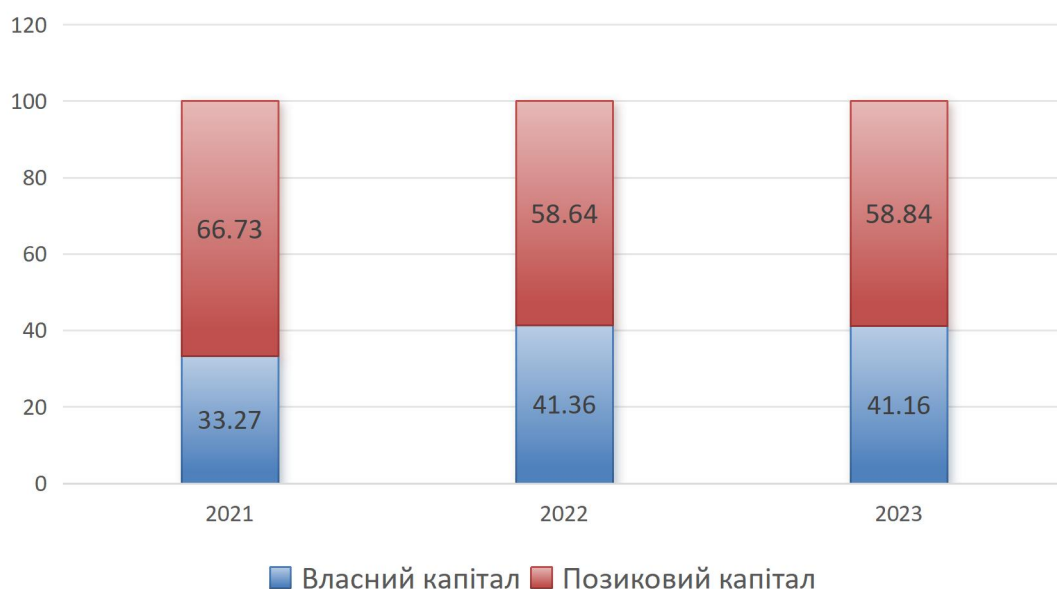

Рис. 2.3. Структура пасивів «ТОВ Нова Пошта» за 2022–2023 роки
[складено автором]

Довгострокові зобов'язання та забезпечення склали на кінець 2021 року 3897300 тис. грн, В 2022 році вони зменшилися на 109670 тис.грн. або на 2,81%, а за 2023 рік збільшившись на 1549370 тис.грн. або на 40,91%.

В 2022-2023 роках спостерігається тенденція зростання поточних зобов'язань та забезпечень. У 2022 році вони зросли на 341615 тис. грн. або на 6,69%, у 2023 році - на 2805180 тис.грн. або на 51,46%.

Структура поточних зобов'язань включає: поточні зобов'язання за довгостроковими та короткостроковими кредитами, кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги та інші види поточних зобов'язань.

Динаміка поточних зобов'язань за довгостроковими кредитами відповідає динаміці довгострокових зобов'язань та забезпечень. Короткострокові кредити ТОВ «Нова пошта» отримала в 2022 році в розмірі 76000 тис.грн., а в 2023 році вони були погашені.

В 2022–2023 рр. спостерігається тенденція поступового зростання кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, що свідчить про розширення діяльності підприємства.

3.2. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства

Проведемо оцінювання фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» згідно методики, наданої в підрозділі 1.2.

Рівень забезпеченості запасів джерелами їх формування відображається групою абсолютних показників фінансової стійкості.

Розрахунок абсолютних показників підприємства (табл. 2.3), показав, що ТОВ «Нова Пошта» в 2022–2023 роках мало кризовий фінансовий стан через відсутність власного оборотного капіталу, навіть довгострокові та короткострокові кредити не забезпечують покриття нестачи власного оборотного капіталу для формування запасів.

Таблиця 2.3

Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта»
за 2022–2023рр.

Показники	На 31.12.2021, тис.грн.	На 31.12.2022, тис.грн.	На 31.12.2023, тис.грн.	Відхилення	
				2022/2021	2023/222
1	2	3	4	5	6
1. Власний оборотний капітал	-3814267	-5803119	-9260946	-1988852	-3457827
2. Довгострокові кредити	1 456 288	1 454 745	1 912 643	-1543	+457898
3. Короткострокові кредити	0	76 000	0	+76000	-76000
4. Основні джерела формування запасів	-2357979	-4272374	-7348303	-1914395	-3075929
5. Матеріальні запаси	236988	422156	413811	185168	-8345
6. Надлишок або брак власних оборотних коштів для формування запасів (р.1 - р.5)	-4051255	-6225275	-9674757	-2174020	-3449482
7. Надлишок або брак власних оборотних та довгострокових кредитів для формування запасів (р.1 + р.2 - р.5)	-2594967	-4770530	-7762114	-2175563	-2991584
8. Надлишок або брак загальної величини основних джерел коштів для формування запасів (р.4 - р.5)	-2594967	-4694530	-7762114	-2099563	-3067584

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6
9. Трьохвимірний показник фінансової стійкості	(0, 0, 0)	(0, 0, 0)	(0, 0, 0)	X	X
10. Коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом (р. 1 / р. 5)	-16,09	-13,75	-22,38	2,35	-8,63
11. Надлишок або брак основних джерел формування на 1 грн. запасів, грн. (р. 8 / р. 5)	-10,95	-11,12	-18,76	-0,17	-7,64

Джерело: опрацьовано за даними [додатку А]

При зростанні вартості запасів в 2022 році на 185168 тис. грн. у підприємства величина власного оборотного капіталу зменшилась на 1988 852 тис. грн., а в 2023 році при зменшенні вартості запасів на 8345 тис.грн. величина власного оборотного капіталу зменшилась на 3457827 тис. грн.

У ТОВ «Нова Пошта» спостерігається негативна тенденція зростання нестачі як власного оборотного капіталу, а також і основних джерел формування запасів. Нестача основних джерел формування запасів за 2022 рік збільшилась на 80,91 %, а за 2023 рік - на 65,34%. І це свідчить про зниження фінансової стійкості підприємства з точки зору зростання нестачі джерел фінансування запасів.

Погіршення фінансової стійкості підприємства підтверджується несприятливою динамікою ключових показників, а саме: зниженням коефіцієнта забезпеченості запасів власним оборотним капіталом (з 16,09 до 22,38%) та зростанням дефіциту основних джерел формування запасів (з 10,95 до 18,76 грн на гривню запасів). Це вказує на посилення залежності від зовнішнього фінансування для покриття потреб в оборотних активах.

Таким чином, оцінка фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта», проведена на основі абсолютних показників, свідчить про кризовий стан підприємства та його поступове погіршення.

Наступний етап аналізу фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» - це аналіз відносних показників, що передбачає розрахунок низки коефіцієнтів.

Ці коефіцієнти дозволять охарактеризувати структуру капіталу досліджуваного підприємства, його потенціал щодо отримання прибутку, а також можливості з виконання поточних фінансових зобов'язань. Розрахуємо значення коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» за 2022–2023рр.

Назва показника	Оптимальне значення	На 31.12.2021	На 31.12.2022	На 31.12.2023	Відхилення	
					2022/2021	2023/2022
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнти капіталізації						
Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,333	0,414	0,412	+0,081	-0,002
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	3,005	2,418	2,430	-0,588	0,012
Коефіцієнт фінансування	< 1,0	2,005	1,418	1,430	-0,588	0,012
Коефіцієнт фінансового ризику	0,3 - 0,5	0,324	0,235	0,201	-0,089	-0,034
Коефіцієнт фінансової стійкості	> 1,0	0,499	0,705	0,699	0,207	-0,006
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотним капіталом	> 0,1	-0,735	-1,689	-2,138	-0,954	-0,449
Коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом	0,6 - 0,8	-16,095	-13,746	-22,380	2,348	-8,633
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,5	-0,849	-0,891	-0,974	-0,041	-0,083
Коефіцієнти покриття						
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,5 - 0,6	0,567	0,582	0,607	0,015	0,026
Коефіцієнт покриття інвестицій	0,75 - 0,9	0,621	0,654	0,643	0,033	-0,011
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	зростання	0,469	0,307	0,284	-0,162	-0,023

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт покриття запасів	-	-9,950	-10,120	-17,758	-0,171	-7,637
Коефіцієнт структури довгострокових джерел фінансування: -коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів;	0,4 - 0,5	0,465	0,368	0,360	-0,097	-0,008
-коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,5 - 0,6	0,535	0,632	0,640	0,097	0,008
Коефіцієнт покриття відсотків	-	5,431	3,693	4,556	-1,738	0,863

Джерело: складено автором

Таким чином, результати аналізу відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» вказують на проблеми зі структурою капіталу, що зумовлюють недостатній рівень фінансової стабільності підприємства.

Значення коефіцієнта фінансової автономії вказує на те, що на кінець 2021 року частка власного капіталу в пасивах становить 33,3%, на кінець 2022 – 41,4%, а на кінець 2023 – 41,2% при оптимальному значенні більше 50%, але за 2022-2023 роки спостерігається цей показник збільшився. Про недостатній рівень фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» і його підвищення в 2023-2023 роках свідчать значення й інших показників.

Динаміка коефіцієнта фінансової залежності, що відображає обернену пропорційність до коефіцієнта автономії, свідчить про його послідовне зниження протягом досліджуваного періоду з 3,005 до 2,43 та попри це його значення все одно перевищує оптимальне (менше двох). Коефіцієнт фінансування, що визначається як співвідношення позикового і власного капіталу, зменшився з 2,005 до 1,43. Тобто на кінець 2023 року на 1 грн. власного капіталу приходить 1,43 грн. позикового капіталу, що значно перевищує оптимальне значення (менше 1).

Коефіцієнт фінансового ризику, що визначається як співвідношення платного позикового і власного капіталу, при оптимальному значенні 0,3-0,5 знизився до 0,201.

Коефіцієнт фінансової стійкості, що є оберненим до коефіцієнта коефіцієнта фінансування за весь досліджуваний період збільшився до 0,699, але так і не досяг оптимального значення (більше 1). За 2022 рік цей показник зріс з 0,499 до 0,705, але за 2023 р. зменшився на 0,699.

Всі інші коефіцієнти капіталізації взагалі мають від'ємні значення, оскільки ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 роках немає власного оборотного капіталу.

У продовження аналізу, розглянемо коефіцієнти покриття, які є важливою частиною системи відносних показників фінансової стійкості.

Протягом досліджуваного періоду спостерігається тенденція поступового зростання коефіцієнта короткострокової заборгованості з 0,567 на кінець 2021 року до 0,607 на кінець 2023 року при оптимальному значенні 0,5-0,6. Це свідчить про зниження поточної платоспроможності підприємства і його фінансової стійкості. В структурі позикового капіталу на кінець 2023 року 60,7% становлять поточні зобов'язання, що не відповідає оптимальному значенню.

Значення коефіцієнта покриття інвестицій протягом 2022-2023 рр. зросло з 0,621 до 0,643, що не відповідає оптимальним значенням (0,75-0,9). Отже, власних та довгострокових позикових коштів підприємства недостатньо для повного покриття інвестицій.

Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень мав негативну динаміку, адже його значення зменшилося з 0,469 на кінець 2021 р. до 0,284 на кінець 2023 р. Зниження коефіцієнта означає, що частка довгострокових джерел фінансування в покритті необоротних активів зменшилась, тобто для фінансування необоротних активів все більше використовуються короткострокові зобов'язання (кредиторська заборгованість, короткострокові кредити).

Негативне значення коефіцієнта покриття запасів протягом 2022-2023 рр. свідчить про те, що у підприємства недостатньо основних джерел фінансування запасів і спостерігається негативна тенденція зниження цього коефіцієнта, що було підтверджено абсолютними показниками фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта».

З метою визначення структури довгострокових джерел фінансування, розраховуються коефіцієнти довгострокового залучення позикових коштів та фінансової незалежності капіталізованих джерел, які у сумі дають одиницю. Зменшення коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів з 0,465 на кінець 2021 року до 0,36 на кінець 2023 року свідчить про зниження залежності підприємства від кредиторів у довгостроковій перспективі з одного боку, а з іншого боку, свідчить, що формується менш стабільної структура позикового капіталу, якщо одночасно відбувається зменшення частки довгострокових зобов'язань у загальній сумі позикового капіталу.

Відзначено динаміку зменшення коефіцієнта покриття відсотків з 5,431 на кінець 2021 року до 4,556 на кінець 2023р. Це позначає, що у підприємства зростають фінансові витрати для покриття відсотків за користування позиковими коштами і тому необхідно більше прибутку для покриття відсотків за кредитами.

Отже, результати розрахунку відносних показників фінансової стійкості дають можливість зробити висновки, що в 2022-2023 роках ТОВ «Нова пошта» є фінансово нестійким підприємством, але його фінансова стійкість підвищилась.

Наступним етапом в аналізі фінансової стійкості досліджуваного підприємства є маржинальний аналіз, який включає розрахунок порогу рентабельності і запасу фінансової стійкості підприємства.

Розрахунок порогу рентабельності і запасу фінансової стійкості підприємства ТОВ «Нова пошта» за 2022–2023 роки проведено на основі форми № 2 фінансової звітності «Звіт про фінансові результати» (табл.2.5).

В 2022 році операційний дохід збільшився а 3336866 тис.грн. або на 15,9%, а операційні витрати – на 2417644 тис.грн. або 12,44 %. В результаті цього фінансовий результат від операційної діяльності в 2022 році збільшився на 91922 тис.грн. (або на 57,05%). При цьому змінні операційні витрати збільшилися на 1269527 тис.грн. (або на 15,49%), а постійні витрати – на 1148117 тис.грн. (або на 10,22%).

В 2023 році операційний дохід збільшився на 12666951 тис.грн. або 51,9%, а операційні витрати - 11389025 тис.грн. (52,12%). В результаті цього фінансовий результат від операційної діяльності в 2023 році збільшився на 1277926 тис.грн. (або на 50,5%). При цьому змінні операційні витрати збільшилися на 3137761 тис.грн. (або на 33,14%), а постійні витрати - на 8251264 тис.грн. (або на 66,62%).

На ТОВ «Нова пошта» в 2022–2023 роках спостерігається негативна тенденція зростання порогу рентабельності. Так в 2022 році він збільшився на 1839526 тис.грн. або на 9,99%, а в 2023 році – на 11031360 тис.грн. або на 54,48%. Поріг рентабельності збільшився в 2022 році, а його частка в операційному доході зменшилася на 4,24%. Аналогічно поріг рентабельності збільшився в 2023 році, а його частка в операційному доході зменшилася на 5,06%. Отже, якщо в 2021 році для покриття операційних витрат використовувалася сума операційного доходу, що становила 87,46% фактичного доходу, то вже в 2022 році – відповідно 83,04%, а в 2023 – 84,42 %.

Для оптимізації фінансових показників необхідно, щоб темп приросту операційного доходу перевищував темп приросту порогу рентабельності. Це сприятиме зменшенню частки останнього в операційному доході, що дозволить спрямовувати значну частину доходу на генерацію прибутку від операційної діяльності, а не лише на покриття витрат. У свою чергу, запас фінансової стійкості відображає рівень захищеності

Таблиця 2.5

Розрахунок порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2022-2023 роках

№ п/п	Показник	Порядок розрахунку	На 31.12.2021,	На 31.12.2022,	На 31.12.2023,	Відхилення 2022/2021		Відхилення 2023/2022	
			тис.грн.	тис.грн.	тис.грн.	Абсол., тис. грн.	Відносне, %	Абсол., тис. грн.	Відносне, %
1.	Операційний дохід (ОД)	2000+2120	21046336	24383202	37050153	3336866	+15,9	12666951	+51,9
2.	Операційні витрати	2050+2130+2150+2180	19435141	21852785	33241810	2417644	+12,4	11389025	+52,1
	у тому числі:								
	змінні витрати (ЗВ)	$2050 \times ((2500+2505+2510) \div 2550) + 2180$	8198100	9467627	12605387	1269527	15,49	3137761	33,14
	постійні витрати (ПВ)	$2050 \times ((2515+2520) \div 2550) + 2130 + 2150$	11237041	12385158	20636423	1148117	10,22	8251264	66,62
3.	Фінансовий результат від оп-ної діяльності	2190 (2195)	12848236	14915575	24444766	2067339	16,09	9529190	63,89
4.	Маржинальний дохід (МД)	ОД – ЗВ або П – ПВ	1611195	2530417	3808343	919222	57,05	1277926	50,50
5.	Частка маржинального доходу в ОД (КМД)	МД / ОД	0,610	0,612	0,660	0,001	0,20	0,048	7,86
6.	Поріг рентабельності (ПР)	ПВ / КМД	18407083	20246609	31277969	1839526	9,99	11031360	54,48
7.	Частка порогу рентабельності в операційному доході, %	ПР / ОД x 100	87,46	83,04	84,42	-4,42	-5,06	1,39	1,67
8.	Запас (зона) фінансової стійкості, тис. грн. (ЗФС)	ОД – ПР	2639253	4136593	5772184	1497340	56,73	1635591	39,54
9.	Запас фінансової стійкості, %	ЗФС / ОД x 100	12,54	16,96	15,58	4,42	35,28	-1,39	-8,17

Джерело: складено автором

операційної діяльності ТОВ «Нова Пошта» від потенційного зниження виручки. Він показує, на яку суму може зменшитися операційний дохід, перш ніж підприємство досягне точки беззбитковості. Збільшення цього показника протягом 2022 року з 12,54% до 16,96% свідчить про зростання фінансової стійкості не лише для самого підприємства, але й для його кредиторів та постачальників, оскільки підвищує ймовірність своєчасного виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань. Незважаючи на абсолютне зростання, частка запасу фінансової стійкості у 2023 році зменшилася на 1,48%, що свідчить про дещо швидше зростання порогу рентабельності порівняно з операційним доходом. Підприємству слід проаналізувати причини цієї тенденції та вжити заходів для її стабілізації або повернення до зростання запасу фінансової стійкості.

Отже, збільшення запасу фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» в 2022–2023 роках з 12,54% до 15,58% свідчить про незначне підвищення фінансової стійкості даного підприємства.

2.3 Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Розгляд фінансової стійкості підприємства не буде повним без аналізу його ліквідності та платоспроможності. Ці характеристики є ключовими індикаторами здатності підприємства своєчасно виконувати свої поточні зобов'язання та підтримувати фінансову рівновагу в коротко- та довгостроковій перспективі.

На основі даних фінансової звітності за 2022–2023 роки здійснено аналіз ліквідності балансу ТОВ «Нова пошта», розраховані коефіцієнти ліквідності, які дозволяють оцінити рівень його платоспроможності.

При проведенні аналізу балансу підприємства, насамперед здійснюють класифікацію активів підприємства за їх ліквідністю та пасивів за терміновістю оплати (табл. 2.6.) [50].

Класифікація активів та пасивів підприємства по ступеню ліквідності

Групи активів	Характеристика	Групи пасивів	Характеристика
A1 (Високо-ліквідні активи)	грошові кошти підприємства та короткострокові фінансові інвестиції	П1 (Найбільш строкові зобов'язання)	поточні зобов'язання за винятком короткострокових кредитів
A2 (Швидко-ліквідні)	готова продукція, отримані векселі, відвантажені товари та всі види дебіторської заборгованості (окрім безнадійної)	П2 (Короткострокові)	короткострокові кредити банку та поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
A3 (повільно-ліквідні)	виробничі запаси, незавершене виробництво, довгострокову дебіторську заборгованість, витрати майбутніх періодів, фінансові вкладення у довготермінові цінні папери та інші матеріальні цінності	П3 (Довгострокові)	довгострокові зобов'язання
A4 (важко-ліквідні)	всі статі першого розділу Балансу “Необоротних активів”, крім довготермінових цінних паперів	П4 (Постійні)	всі статті першого розділу пасиву балансу

Джерело: складено [50]

Баланс є абсолютно ліквідним, коли виконуються наступне співвідношення:

$$A1 > P1, A2 > P2, A3 > P3, A4 < P4 \quad (2.1)$$

Оцінка ліквідності балансу досліджуваної компанії за 2022 - 2023 роки надана в табл. 2.7.

На підприємстві не виконуються перша, третя та четверта умови ліквідності балансу протягом усього досліджуваного періоду, що свідчить про неліквідність балансу. Протягом 2022–2023 років спостерігається недостатнє покриття найбільш термінових зобов'язань високоліквідними активами, що вказує на потенційні складнощі з негайною оплатою найактуальніших боргів. Водночас, ситуація з покриттям короткострокових

зобов'язань швидколіквідними активами є позитивною, оскільки протягом усього аналізованого періоду швидколіквідні активи перевищували короткострокові зобов'язання, що свідчить про здатність підприємства погашати свої короткострокові борги в більш тривалому періоді порівняно з найбільш терміновими. Перевищення довгострокових зобов'язань над повільноліквідними активами означає, що підприємству може бути складно погасити свої довгострокові борги, використовуючи лише ці активи. Невиконання співвідношення між важколіквідними активами та постійними пасивами свідчить про відсутність власного оборотного капіталу у ТОВ «Нова Пошта».

Для комплексної оцінки ліквідності балансу визначимо загальний показник ліквідності за формулою:

$$\text{ЗПЛ} = \frac{A1 \times V_{A1} + A2 \times V_{A2} + A3 \times V_{A3}}{П1 \times V_{П1} + П2 \times V_{П2} + П3 \times V_{П3}}, \quad (2.2)$$

де А і П – величини відповідних груп активів і пасивів, тис. грн;

VA і VP – частки відповідних груп активів і пасивів у їх загальному підсумку, %:

$$V_{A1} + V_{A2} + V_{A3} = 100 \quad (2.3)$$

$$V_{П1} + V_{П2} + V_{П3} = 100 \quad (2.4)$$

Сутність загального показника ліквідності балансу полягає у відображенні пропорції між наявними платіжними засобами та обсягом платіжних зобов'язань, з урахуванням їх здатності до швидкої конвертації у грошові кошти.

Значення загального показника ліквідності складали:

$$\text{ЗПЛ на кінець 2021 року} = \frac{827,8 \times 15,9 + 4112,3 \times 79,2 + 252,5 \times 4,9}{4592,2 \times 51,0 + 517,4 \times 5,7 + 3897,3 \times 43,3} = 0,84$$

$$\text{ЗПЛ на кінець 2022 року} = \frac{746,8 \times 21,7 + 2254,6 \times 65,6 + 434,4 \times 12,7}{4752,2 \times 51,4 + 699,1 \times 7,6 + 3787,6 \times 41} = 0,42$$

$$\text{ЗПЛ на кінець 2023 року} = \frac{1083,1 \times 25,0 + 2811,0 \times 64,9 + 438,4 \times 10,1}{7536,5 \times 55,4 + 719,9 \times 5,3 + 5337,0 \times 39,3} = 0,34,$$

Отже, спостерігається негативна динаміка зниження рівня ліквідності балансу. Показник загальної ліквідності ТОВ «Нова Пошта» у 2022 році

Таблиця 2.7

Оцінка ліквідності балансу ТОВ «Нова пошта» за 2022 – 2023 роки

Активи	На 31.12. 2021, тис. грн.	На 31.12. 2022, тис. грн.	На 31.12. 2023, тис. грн.	Пасиви	На 31.12. 2021, тис. грн.	На 31.12. 2021, тис. грн.	На 31.12. 2021, тис. грн.	Надлишок / нестача платіжних коштів на кінець року		
								2021	2022	2023
A1 (Високо- ліквідні активи)	827839	746785	1083051	П1 (Найбільш строкові зобов'язання)	4592161	4752156	7536484	-3764322	-4005371	-6453433
A2 (Швидко- ліквідні)	4112283	2254554	2811046	П2 (Короткострокові)	517442	699062	719914	3594841	1555492	2091132
A3 (повільно- ліквідні)	252514	434390	438355	П3 (Довгострокові)	3897300	3787630	5337000	-3644786	-3353240	-4898645
A4 (важко- ліквідні)	8305491	12319191	18769254	П4 (Постійні)	4491224	6516072	9508308	3814267	5803119	9260946
Баланс	13498127	15754920	23101706	Баланс	13498127	15754920	23101706	-	-	-

зменшився на 50% та складає 0,42, зменшення також відбулось і у 2023 році на 19% і тепер становить 0,34.

Для більш глибокого аналізу ліквідності і платоспроможності підприємства необхідно розрахувати та проаналізувати коефіцієнти ліквідності та їх динаміку протягом досліджуваного періоду (табл. 2.8).

Аналіз відносних показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Нова пошта» за 2022–2023 роки демонструє негативну тенденцію щодо ліквідності. Коефіцієнти абсолютної, швидкої та загальної ліквідності знижуються протягом досліджуваного періоду і є нижчими за рекомендовані нормативні значення. Це вказує на зростаючі ризики несвоєчасного виконання підприємством своїх поточних зобов'язань. Так, при коефіцієнті абсолютної ліквідності на 31.12.2023 року ТОВ «Нова пошта» може негайно погасити грошовими коштами 13% поточних зобов'язань при нормативі 20%, так як у 2022 році коефіцієнт знизився з 0,16 до 0,14, у 2023 – до 0,13. Коефіцієнт швидкої ліквідності на 31.12.2022 рік знизився на 0,42 та складає 0,55, а вже на 31.12.2023 рік – 0,47. Як наслідок, вже у 2023 році підприємство мало обмежену можливість (47 %) погасити свої поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, що є суттєвим відхиленням від нормативного діапазону у 70 %. На 31.12.2022 рік спостерігається зниження коефіцієнта загальної ліквідності з 1,02 до 0,63, у 2023 році цей показник знизився ще на 0,11. У зв'язку з тим, що коефіцієнт загальної ліквідності нижчий за нормативне значення ($\geq 1,0$), баланс вважається неліквідним, а підприємство – неплатоспроможним.

Коефіцієнт платоспроможності залишається на відносно низькому рівні, що свідчить про значну частку залучених коштів у структурі пасивів. Так, на 31.12.2022 рік, показник дорівнює 0,12, на 31.12.2023 рік є позитивна тенденція до збільшення – 0,13. Коефіцієнт критичної ліквідності також демонструє недостатній рівень покриття найтерміновіших зобов'язань найбільш ліквідними активами, на кінець 2022 року показник знизився з 0,58 до 0,37, а вже у 2023 році ще на 0,05.

Таблиця 2.8

Відносні показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Нова пошта» за 2022 – 2023 роки

Показник	Порядок розрахунку	Нормативне значення	На 31.12.2021	На 31.12.2022	На 31.12.2023	Відхилення	
						2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	ф. № 1: (р. 1160+ р.1165) / р. 1695	$\geq 0,2$	0,16	0,14	0,13	-0,03	-0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	ф. № 1: сума із р. 1125-1190 / р. 1695	$\geq 0,7$	0,97	0,55	0,47	-0,42	-0,08
Коефіцієнт загальної ліквідності	ф. № 1: р. 1195 / р. 1695	$\geq 1,0$	1,02	0,63	0,52	-0,39	-0,11
Коефіцієнт платоспроможності	ф. № 1: р. 1165 / р. 1695	$\geq 0,1$	0,16	0,12	0,13	-0,04	0,01
Коефіцієнт критичної ліквідності	ф. № 1: р. 1195 / (р. 1595 + р. 1695 + р. 1700)	$\geq 1,0$	0,58	0,37	0,32	-0,21	-0,05
Коефіцієнт співвідношення кредиторської заборгованості до дебіторської заборгованості	ф. № 1: р. 1615 / р. 1125	-	1,47	1,30	1,63	-0,17	0,33

Джерело: складено автором

Підсумовуючи, на кінець 2023 року ТОВ «Нова пошта» має неліквідний баланс і неплатоспроможне становище. Це свідчить про незадовільний фінансовий стан компанії за показниками ліквідності та платоспроможності. Дана ситуація вимагає інтенсивного моніторингу та прийняття рішучих управлінських заходів, спрямованих на підвищення ліквідності активів та реструктуризацію пасивів.

Отже, в результаті проведення аналізу фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» в 2022-2023 роках за допомогою абсолютних, відносних показників, порогу рентабельності, запасу фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності можна зробити наступні висновки:

1. За досліджуваний період спостерігається позитивна тенденція зростання валюти балансу підприємства, яка збільшилася на 71,15 %. В структурі активів відбулося збільшення частки необоротних активів та зменшення частки оборотних активів. Це свідчить про зміщення акценту в діяльності підприємства на довгострокові інвестиції та оновлення основних засобів.

2. Зростання вартості майна ТОВ «Нова пошта» за 2022-2023 роки відбулося в результаті зростання вартості власного і позикового капіталів. Власний капітал підприємства за цей період збільшився на 111,71 %. Позиковий капітал збільшилася на 50,92 %. Отже, відбулося незначне підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта».

3. Приріст величини власного капіталу як у 2022, так у 2023 роках було пов'язане зі зростанням нерозподіленого прибутку. Якщо на 31.12.2022 року нерозподілений прибуток становив 6484117 тис. грн., то на 31.12.2023 року він збільшився на 2992236 тис.грн. та складає 9476353 тис.грн. Ці показники є переконливим свідченням прибуткової діяльності ТОВ «Нова Пошта».

4. ТОВ «Нова Пошта» значною мірою покладається на позиковий капітал, що збільшує фінансовий ризик. До складу позикового капіталу входять: довгострокові, поточні зобов'язаннями за розрахунками, та

короткострокові кредити. Підприємство мало короткострокові кредити в розмірі 76000 тис. грн. тільки на кінець 2022 року. Що стосується довгострокових зобов'язань, то їх питома вага в загальній вартості капіталу зменшилась з 28,87% до 23,10 %, що характеризується приростом фінансових втрат, підвищення ризику ліквідності та зниження фінансової стабільності компанії. Така стратегія компанії можлива у короткостроковій перспективі, але в довгостроковій все одно необхідно прагнути до збалансованої структури капіталу.

5. Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за абсолютними показниками показала, що протягом 2022–2023 років підприємство характеризувалося кризовим фінансовим станом. Це проявляється у недостатньому забезпеченні поточної фінансово-господарської діяльності стабільними джерелами фінансування. Як наслідок, виникає загроза банкрутства, а поновлення запасів здійснюється за рахунок коштів, отриманих внаслідок сповільнення оборотності кредиторської заборгованості. Крім того, спостерігається негативна тенденція збільшення дефіциту як власного оборотного капіталу, так і основних джерел формування запасів. Нестача основних джерел формування запасів за 2022 рік збільшилась на 1914395 тис.грн., а за 2023 рік – на 3075929 тис.грн. Зниження коефіцієнта забезпеченості запасів власним оборотним капіталом, а також нестачі основних джерел формування на 1 грн. запасів свідчить про негативну динаміку фінансової стійкості підприємства за критерієм достатності власних оборотних коштів, основних джерел для формування запасів.

6. Обчислення системи відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» повністю підтвердив висновки, отримані в результаті аналізу абсолютних показників. Зокрема, всі коефіцієнти, що характеризують структуру капіталу, свідчать про низький рівень фінансової стійкості підприємства. Крім того, відносні показники, що відображають забезпеченість оборотних активів, запасів власним оборотним капіталом, мають від'ємні значення, що вказує на його відсутність у підприємства.

7. Розрахунок запасу фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2022-2023 роках. показав, що спостерігається позитивна тенденція його зростання. Запас фінансової стійкості підвищився з 12,54 % до 15,58 % за весь досліджуваний період, що означає більший буфер проти потенційного зниження доходу до того, як компанія досягне точки беззбитковості.

8. Аналіз ліквідності балансу показав, що баланс компанії є неліквідним і при цьому немає власного оборотного капіталу. Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності загалом не відповідають нормативним значенням, що вказує на зростаючі ризики несвоєчасного виконання підприємством своїх поточних зобов'язань.

Об'єкт дослідження демонструє складну фінансову картину. Компанія зростає та є прибутковою, але існують серйозні занепокоєння щодо її фінансової структури та профілю ризику. Значна залежність від позикового капіталу та перехід до менш ліквідних активів у поєднанні зі збільшенням точки беззбитковості вимагають моніторингу та вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про недостатній рівень фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта», що зокрема проявляється у відсутності власного оборотного капіталу. В зв'язку з цим, для підвищення фінансової стійкості компанії є необхідність впровадження комплексу заходів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

ТОВ «НОВА ПОШТА»

3.1. Основні напрямки підвищення фінансової стійкості підприємства

Проведений аналіз фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за 2022–2023 роки виявив низку негативних тенденцій, зокрема недостатній рівень фінансової автономії, значну залежність від залучених коштів, від'ємне значення власного оборотного капіталу та проблеми з покриттям запасів, розробка та впровадження дієвих заходів щодо підвищення фінансової стійкості є критично важливим для забезпечення стабільного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Формування ефективної структури капіталу є першим основним напрямком у вирішенні проблеми із забезпеченням фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта». В умовах сучасного бізнес-середовища, де залучення позикових коштів є неминучим, компанія має вміло балансувати між власними та залученими ресурсами. Вибір стратегії фінансування вимагає детального аналізу ринку капіталу, процентних ставок та податкових умов. ТОВ «Нова пошта» має провести комплексний аналіз переваг та ризиків використання позикових коштів, щоб розробити оптимальну політику управління капіталом [51].

ТОВ «Нова пошта» визнає важливість «золотих банківських правил» для ефективного управління капіталом, однак, наразі компанії необхідно переглянути свої фінансові стратегії, оскільки більшість цих правил не виконується (табл. 3.1) [52].

Таблиця 3.1

Аналіз балансу ТОВ «Нова пошта» щодо дотримання «золотих банківських правил» за 2022–2023 рр.

Розрахунок	Норма у 2023р.	На кінець 31.12.2021	На кінець 31.12.2022	На кінець 31.12.2023	Відхилення	
					2022/2021	2023/2022
Золоте банківське правило підприємств						
Довгострокові активи/пасиви	≤ 1 (недотримано)	0,991	1,196	1,264	+0,205	+0,068
Короткострокові активи/пасиви	≥ 1 (недотримано)	1,015	0,630	0,525	-0,385	-0,105
ДЗ / КЗ	≥ 1 (недотримано)	0,896	0,949	0,863	+0,053	-0,086
Золоте правило балансу						
(Власний капітал+довгострок.позички) / Необоротні активи	≥ 1 (недотримано)	1,009	0,836	0,791	-0,173	-0,045
(Власний капітал + Довгост.позички) / (Необоротні активи + довгостр.оборотні активи)	≥ 1 (недотримано)	1,007	0,836	0,790	-0,171	-0,046
Правило вертикальної структури балансу						
Позиковий капітал / власний капітал	≤ 1 (недотримано)	2,008	1,418	1,430	-0,59	+0,012
Власний капітал / валюту балансу	≥ 0,5 (недотримано)	0,332	0,414	0,412	+0,082	-0,002
Необоротні активи / Загальну суму активів	≥ 0,4 (дотримано)	0,616	0,782	0,812	+0,166	+0,03
Основні засоби / Загальну суму активів	≥ 0,3 (дотримано)	0,458	0,434	0,404	-0,024	-0,03

Джерело: складено автором

Здійснені розрахунки вказують на те, що протягом 2022–2023 років ТОВ «Нова пошта» не дотримувалось «золотих правил» фінансування, про що свідчать численні відхилення у структурі її фінансового стану.

Результати аналізу літератури вказують на доцільність застосування двоетапної стратегії для оптимізації структури капіталу ТОВ «Нова пошта».

Ця стратегія передбачає:

- 1) проведення фінансового аналізу поточної структури капіталу;
- 2) розробку та впровадження інтегрованих шляхів її оптимізації, які наведені на рис. 3.1.

Другий важливий напрямок полягає в раціоналізації фінансових процесів та зменшенні фінансових витрат. Це охоплює оцінку та впровадження ефективних стратегій управління оборотним і довгостроковим капіталом, а також скорочення непродуктивних витрат. Такі заходи дозволять оптимізувати фінансовий потік підприємства та підвищити його конкурентоспроможність [52].

Для впровадження раціоналізації фінансових процесів можна запропонувати наступні заходи:

1. Автоматизація та цифровізація:

- впровадження систем RPA (Robotic Process Automation) для застосування такої системи у рутинних фінансових процесах, зокрема: обробка рахунків, звірка даних, підготовка звітів;

- розробка та інтеграція API (Application Programming Interfaces) для обміну фінансовими даними між різними системами (CRM, ERP, банківські системи) з метою мінімізації ручного введення даних та прискорення транзакцій;

- впровадження блокчейн-технологій для забезпечення прозорості та безпеки фінансових транзакцій, особливо в ланцюгах поставок та розрахунках з контрагентами.

2. Оптимізація платіжних процесів:

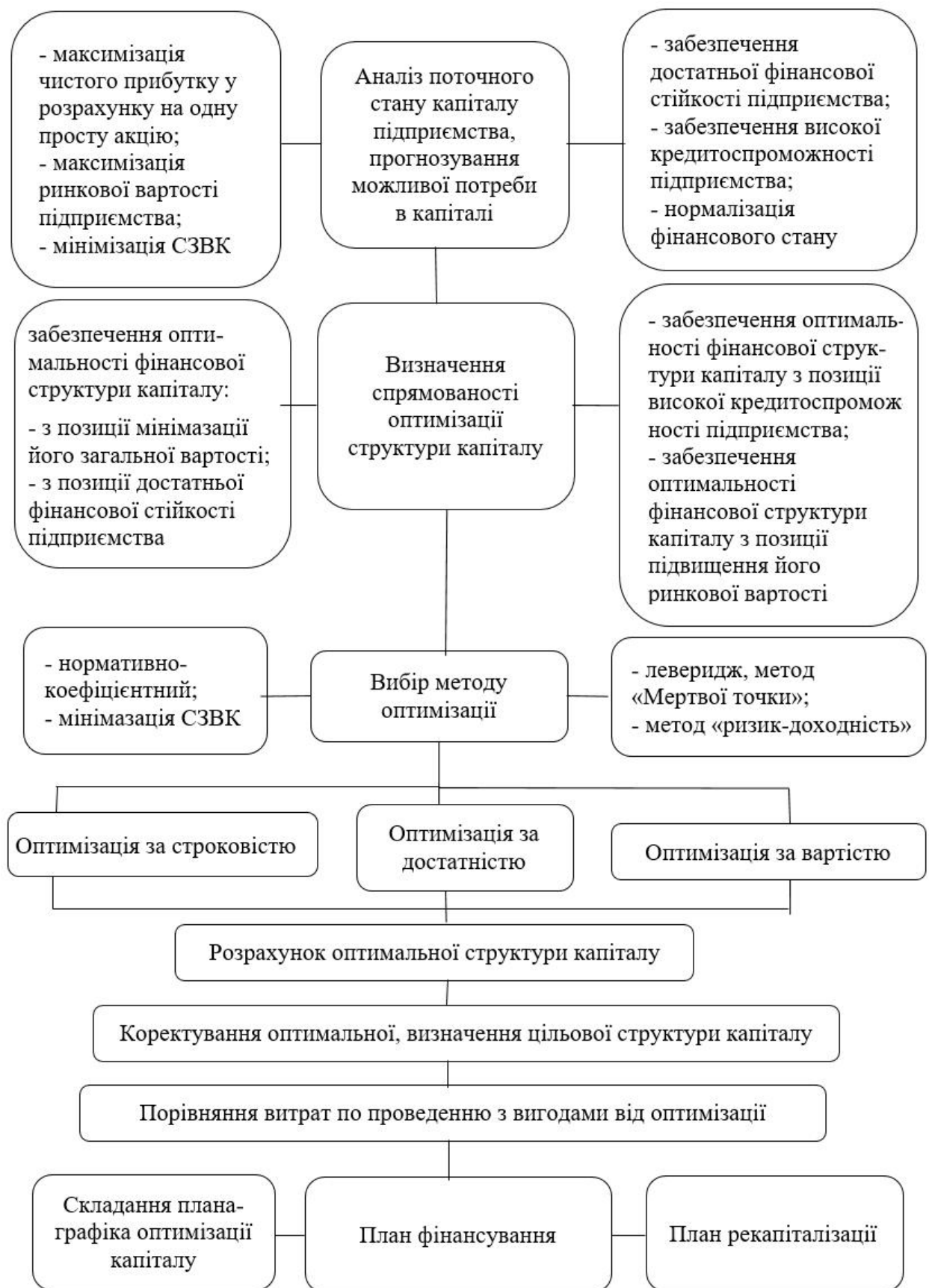

Рис. 3.1. Схема оптимізації структури капіталу ТОВ «Нова Пошта»
[складено автором]

- перегляд та зміна графіків та методів розрахунків з постачальниками, враховуючи умови договорів та можливості отримання знижок;
- автоматизація процесів інкасації та управління готівкою у відділеннях та поштоматах.

3. Управління фінансовою звітністю:

- впровадження систем BI (Business Intelligence) для автоматизованого збору, аналізу та візуалізації фінансових даних в режимі реального часу, що забезпечить оперативне прийняття управлінських рішень;
- перехід на електронний документообіг (ЕДО) для зменшення витрат на друк, зберігання та обробку паперових документів.

Для зменшення фінансових витрат можуть бути застосовані такі заходи:

1. Оптимізація управління автопарком шляхом використання GPS-моніторингу для зменшення витрат на паливо та підвищення ефективності використання транспортних засобів.
2. Встановлення на дахах відділень компанії альтернативної електричної енергії – сонячних панелей.
3. Використання факторингу для прискорення отримання коштів від дебіторської заборгованості.

Третій напрямок для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» є диверсифікація джерел фінансування, при якій компанія буде постійно аналізувати ринок капіталу та шукати оптимальні способи залучення коштів, щоб забезпечити своє зростання та розвиток. Джерелами для отримання фінансування можуть бути: венчурне фінансування, гранти та субсидії, випуск облігацій, використання лізингу та реінвестування прибутку.

Четвертим стратегічним напрямком є посилення результативності системи управління ризиками. Компанії слід створити комплексну систему управління ризиками, розробити стратегії реагування на ризики та вчасно проводити моніторинг або аудит ключових індикаторів ризику.

Додатково, необхідно зосередитися на посиленні конкурентних позицій ТОВ «Нова пошта» та збільшенні його ринкової частки. Це включатиме розвиток географії надання послуг та модернізацію системи доставки, спрямовані на підвищення доступності та зручності послуг для клієнтів у всіх регіонах країни.

Необхідно також постійно здійснювати аналіз фінансового стану підприємства з метою попередження зниження фінансової стійкості, платоспроможності підприємства, а також запровадити на підприємстві фінансове прогнозування, поточне та оперативне фінансове планування. Фінансове планування має враховувати зміни, що прогножуються в економічній та фінансовій діяльності підприємства. Ці зміни зумовлюються як макроекономічними факторами, такими як рівень інфляції, процентні ставки за кредитами та депозитами, співвідношення попиту і пропозиції на вироблену продукцію, так і внутрішніми змінами, що відбуваються у виробничій та фінансовій сферах діяльності підприємства.

Виконання запропонованих рекомендацій дозволить ТОВ «Нова пошта» забезпечити підтримку високого рівня фінансової стійкості.

3.2. Розробка прогнозної фінансової звітності підприємства

Для здійснення рекомендованого заходу, спрямованого на покращення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» – застосування фінансового прогнозування і планування, здійснимо прогнозування фінансової звітності цієї компанії. Прогнозована фінансова звітність охоплює: Звіт про фінансовий стан (Баланс); Звіт про прибутки і збитки (фінансові результати); Звіт про рух грошових коштів.

Процес підготовки прогнозних фінансових звітів включає кілька послідовних етапів [53]:

1. Прогнозування доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
2. Підготовка прогнозного звіту про фінансові результати. Кожна стаття цього звіту коригується залежно від відсотка зростання обсягу реалізації. Основна мета цього етапу – визначення показника «доповнення до нерозподіленого прибутку».
3. Коригування власного капіталу у прогнозному балансі на величину «доповнення до нерозподіленого прибутку». Інші статті балансу можуть прогнозуватися індивідуально або пропорційно зміні обсягів реалізації.
4. Розрахунок показника «додатково необхідні фонди» та розподіл його величини між відповідними статтями балансу.

Найчастіше для складання прогнозного звіту про фінансові результати застосовується метод відсотка від продажу. При його використанні статті звіту (за винятком тих, що не залежать від обсягу продажу) перераховуються на однаковий відсоток збільшення (зменшення) показника доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). З цією метою статті класифікуються на автоматично утворені та регульовані.

Автоматично утворені статті змінюються пропорційно обсягу продажів. До них належать дохід від реалізації, собівартість реалізованої продукції, а також операційні доходи та витрати. Регульовані статті формуються незалежно від обсягу продажів, і для їх кількісного визначення використовуються інші методи. Серед них виділяють фінансові доходи та витрати, а також інші доходи та витрати.

Показник «доповнення до нерозподіленого прибутку» додається до статті «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» під час складання прогнозного балансу.

Далі, побудуємо звіт про фінансові результати ТОВ «Нова Пошта» на 2024 рік (табл. 3.2).

Для коректності аналізу необхідно врахувати такі припущення:

1. У розрахунках прийнято, що чистий дохід від реалізації зростатиме в середньому на 10% щорічно.

2. У 2024 році передбачається зниження собівартості реалізованої продукції на 1 грн чистого доходу від реалізації на 3 копійки, за рахунок скорочення відносної економії витрат на оплату праці.

Собівартість на 1 грн. чистого доходу в 2023 році = Собівартість реалізованої продукції в 2023 р./ Чистий дохід від реалізації продукції = $28625037 / 36468879 = 0,78$ грн. Собівартість продукції в 2024 році на 1 грн. чистого доходу знижуємо з 78 до 75 коп. Тоді:

Собівартість реалізованої продукції в 2024 р. (прогнозна) = (Собівартість на 1 грн. чистого доходу в 2023 році - 0,03) x Чистий дохід від реалізації продукції в 2024р. = $(0,78 - 0,03) \times 40115767 = 30086825$ тис.грн.

3. Адміністративні витрати компанія планує зменшити з 8,2 % до 8,0 % від доходу від реалізації. Існує перспектива скорочення витрат на телекомунікаційні послуги, відрядження робітників апарату управління, утримання приміщень.

4. Витрати на збут будуть збільшенні на 10% відносно 2023 року.

5. Інші операційні доходи залишаються без змін, тобто на рівні 2023 року.

Фінансовий результат до оподаткування = Разом доходи – Разом витрат = 6314215 тис.грн.

Податок на прибуток складає 18% від фінансового результату до оподаткування, тобто: $0,18 \times 6314215 = 1136559$ тис.грн.

Чистий фінансовий результат (чистий прибуток) буде дорівнювати 5177656 тис.грн.

Аналіз даних, представлених у табл. 3.2, дозволяє дійти висновку про значний потенціал покращення фінансового стану підприємства. Як-от, моделювання ситуації за умови збільшення доходу від реалізації на 10 %, оптимізації витрат, що формують собівартість реалізованої продукції (на

рівні 3 коп. на 1 грн. виручки), та зменшення частки адміністративних витрат свідчить про можливість зростання чистого прибутку на 30%.

Таблиця 3.2

Прогнозний звіт про фінансові результати ТОВ «Нова Пошта»
на 2024р.

Статті, тис.грн.	Рядок	2023р.	Прогноз	2024р.
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	36468879	Збільшення на 10 %	40115767
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-28625037	Зменшення на 3 коп.	-30086825
3. Валовий прибуток	2090	7843842	-	10028942
4. Інші операційні доходи	2120	581274	-	581274
5. Адміністративні витрати	2130	-2985829	До 8 % від виручки	-3209261
6. Витрати на збут	2150	-856282	Збільшення на 10 %	-941910
7. Інші операційні витрати	2180	-774662	-	-774662
8. Фінансові результати від операційної діяльності (р.3+р.4-р.5-р.6-р.7)	2190	3808343	-	5684383
9. Дохід від участі в капіталі	2200	0	-	0
10. Інші фінансові доходи	2220	2706514	-	2706514
11. Інші доходи	2240	29003	-	29003
12. Фінансові витрати	2250	-1248217	-	-1248217
13. Витрати від участі в капіталі	2255	0	-	0
14. Інші витрати	2270	-857468	-	-857468
15. Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (р.8+р.9+р.10+р.11-р.12-р.13-р.14)	2290	4438175	-	6314215
16. Податок на прибуток від звичайної діяльності	2300	-471019	-	1136559
17. Чистий прибуток (збиток)	2350	3967156	-	5177656

Джерело: складено автором

На основі прогнозованого звіту про фінансові результати здійснюється складання балансу на наступні періоди. Якщо для прогнозування фінансових результатів застосовувався метод відсотка від продажу, то його інтеграція є доцільною і при формуванні прогнозного балансу. Це зумовлює пропорційне зростання таких автоматично змінюваних статей, як запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти, за умови збільшення обсягів реалізації та

ефективного використання ресурсів. Метод відсотка від продажу застосовується для створення чорнового варіанту прогнозного балансу.

В контексті прогнозування балансу, його статті зазвичай класифікують за критерієм залежності від обсягу продажів на дві основні групи: ті, що формуються автоматично, та ті, що підлягають регулюванню.

Серед автоматичних статей виділяють:

- необоротні активи;
- оборотні активи;
- витрати майбутніх періодів;
- поточні зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів.

Звідси регульовані статті – це:

- довгострокові фінансові інвестиції;
- власний капітал (за виключенням нерозподіленого прибутку);
- нерозподілений прибуток (непокриті збитки), які утворилися за рахунок додавання доповнення до нерозподіленого прибутку із звіту про фінансові результати;
- забезпечення наступних витрат і платежів;
- довгострокові зобов'язання.

Така класифікація статей може зазнавати змін відповідно до конкретної ситуації. Саме регульовані статті використовуються при розподілі додатково необхідних фондів, що визначають потребу в джерелах фінансування або їх надлишок на дату складання прогнозного балансу. Для цього необхідним є порівняння валюти активу і пасиву прогнозного балансу, яка, як правило, не буде тотожною.

Якщо у прогнозному балансі вартість майна підприємства (активи) перевищує вартість капіталу (пасиви) ($A > П$), то ця сума свідчить про додаткову потребу у фінансуванні. Вона може бути покрита за рахунок збільшення власного капіталу або залучення довгострокових чи короткострокових зобов'язань. Якщо ж активи менші за пасиви ($A < П$), то у

прогнозованому балансі збільшують статті, насамперед, оборотних активів. Зазвичай, коригуванню підлягають суми за статтею грошові кошти

Прогнозований баланс розроблено з урахуванням таких ключових припущень:

1. З метою погашення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги планується скоротити строки погашення відповідно на 3 та 5 дні.

2. Для оптимізації фінансових зобов'язань передбачається погасити 35% довгострокових та поточних зобов'язань.

Прогнозований баланс підприємства станом на 31.12.2024 року представлений у табл. 3.3.

Перший варіант прогнозу у прогнозованому балансі призначений для розрахунку додатково необхідних фондів (ДНФ). Згодом, у другому прогнозі, визначена величина ДНФ підлягає розподілу між статтями балансу.

За результатами розрахунків, пасив балансу після першого етапу прогнозування перевищує актив на 2075194 тис. грн. Для того щоб збалансувати актив і пасив, необхідно розподілити суми ДНФ, збільшуючи статтю «Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції». Коригування прогнозного балансу може здійснюватися за показниками оборотності, які розраховуються за поточний рік.

Для прогнозування дебіторської заборгованості застосовується аналіз її динаміки за попередні періоди у поєднанні з оцінкою кон'юнктури ринку послуг. Ключовим інструментом при цьому є показники оборотності.

За даними 2023 року, період погашення дебіторської заборгованості становив:

$$2811046 \times 360 / 36468879 = 28 \text{ (днів)}$$

З метою скорочення дебіторської заборгованості прогнозується скоротити цей термін на 5 днів.

Таким чином, прогнозована дебіторська заборгованість вже буде становити:

$$40115767 \times (28-5) / 360 = 2562952 \text{ тис.грн.}$$

Таблиця 3.3

Прогнозний баланс ТОВ «Нова Пошта» на 31.12.2024 року

Статті	На 31.12.2023р., тис.грн.	прогноз	На 31.12.2024р., тис.грн.				
			1-й прогноз	ДНФ	2-й прогноз (4+5)	Додаткові умови	Остаточний прогноз
Основні засоби	18769254		18769254		18769254		18769254
Запаси	413811		413811		413811		413811
ДЗ за товари, роботи та послуги	2811046	Збільшення на 10 %	3092151		3092151	Зменшення на 5 днів	2562952
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1083051		1083051	2075194	3158245		3158245
Інші оборотні активи	24544		24544		24544		24544
Баланс	23101706		23382811		25458005		24928806
Зареєстрований та інші види капіталів	31955		31955		31955		31955
Нерозподілений прибуток	9476353	Збільшення на ЧП за 2024 р.	14654009		14654009		14654009
Довгострокові зобов'язання	5337000	Погасити 35%	3469050		3469050		3469050
КЗ за товари, роботи та послуги	1857488	Збільшення на 10 %	2043237		2043237	Зменшення на 5 днів	1448625
Поточні зобов'язання за розрахунками	2285025	Погасити 35%	1485266		1485266	65413	1550679
Інші поточні зобов'язання	719914		719914		719914		719914
Поточні КЗ за довгостроковими зобов'язаннями	3393971	Зменшення на 10%	3054574		3054574		3054574
Баланс	23101706		25458005		25458005		24928806
ДНФ	0		-2075194		0		

Джерело: складено автором

Для зменшення кредиторської заборгованості термін відстрочки оплати за товари, роботи, послуги скорочується на 5 днів, що призведе до наступних коригувань кредиторської заборгованості товарного характеру.

У звітному 2023 році термін погашення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги становив:

$$1857488 \times 360 / 36468879 = 18 \text{ (днів)}$$

Визначимо прогнозований залишок кредиторської заборгованості товарного характеру:

$$40115767 \times (18 - 5) / 360 = 1448625 \text{ тис.грн.}$$

В табл. 3.3 представлений відкоригований баланс підприємства з урахуванням управлінських рішень та можливості використання внутрішніх резервів. Для досягнення рівноваги між активом і пасивом балансу на величину від'ємного ДНФ прийнято рішення збільшити розмір поточних зобов'язань за розрахунками на 65413 тис. грн.

Оцінка фінансової стійкості підприємства за даними прогнозних балансів представлена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз фінансових показників діяльності ТОВ «Нова Пошта» за
даними прогнозованих балансів

Показники	На 31.12.2023	На 31.12.2024		Відхилення	
		2-й прогноз	Остаточний прогноз	2-го прогнозу	Остаточ- ного прогнозу
1	2	3	4	5= 3-2	6= 4-2
Необоротні активи (тис.грн.)	18769254	18769254	18769254	0	0
Оборотні активи (тис.грн)	4332452	6688751	6159552	2356299	1827100
Грошові кошти (тис.грн.)	1083051	3158245	3158245	2075194	2075194
Власний капітал (тис.грн.)	9508308	14685964	14685964	5177656	5177656
У т.ч.:					
- власний оборотний капітал	-9260946	-4083290	-4083290	-5177656	-5177656
Позиковий капітал (тис.грн.)	13593398	10772041	10242842	-2821357	-3350556
У т.ч.:					
- поточні зобов'язання	8256398	7302991	6773792	-953407	-1482606

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4	5= 3-2	6= 4-2
Коефіцієнти:					
автономії	0,412	0,577	0,589	0,165	0,178
фінансування	1,430	0,733	0,697	-0,696	-0,732
фінансової стійкості	0,699	1,363	1,434	0,664	0,734
абсолютної ліквідності	0,131	0,432	0,466	0,301	0,335
загальної ліквідності	0,525	0,916	0,909	0,391	0,385
швидкої ліквідності	0,475	0,859	0,848	0,385	0,374
Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	0,66	0,66	0,56	0	-0,1
співвідношення активів	0,231	0,356	0,328	0,126	0,097
забезпеченості оборотних активів	-2,138	-0,610	-0,663	1,527	-1,475
Оборотність капіталу, днів	228,1	228,5	223,7	0,4	-4,4

Джерело: складено автором

Прогнозування фінансової звітності ТОВ «Нова Пошта» на 2024 рік вказує на позитивні зрушення в його фінансовій стійкості. Зокрема, очікується значне підвищення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства, зокрема:

- позитивним є збільшення власного капіталу за рахунок отримання прибутку в сумі 5177656 тис. грн.;
- збільшиться значення коефіцієнта співвідношення активів, що є досить актуальним для підприємства, оскільки це свідчить про зміни в структурі майна у бік збільшення питомої ваги мобільних активів;
- збільшиться коефіцієнт автономії з 0,412 до 0,589, що свідчить про зростання питомої ваги власного капіталу в загальній вартості капіталу до 58,9 % і відповідно про підвищення фінансової стійкості підприємства;
- збільшиться коефіцієнт фінансової стійкості з 0,699 до 1,434 та досягне оптимального значення;
- коефіцієнти абсолютної і швидкої ліквідності досягнуть оптимального значення, що свідчить про підвищення ліквідності і платоспроможності підприємства;

– в 2024 році підвищиться ефективність використання сукупних активів (капіталу) підприємства. Якщо в 2023 році для здійснення одного повного обороту сукупних активів підприємству необхідно було 228,1 днів, то у прогнозованому періоді – 223,7 днів, що на 4,4 дні менше.

Таким чином, прогнозування фінансової звітності ТОВ «Нова Пошта» на 2024 рік вказує на можливість підвищення фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності підприємства.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних і практичних аспектів оцінки фінансової стійкості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Фінансова стійкість підприємства формується в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Вона дає фінансову незалежність від інвесторів та кредиторів та характеризується співвідношенням позикових та власних коштів підприємства.

2. На фінансову стійкість підприємства впливають як внутрішні так і зовнішні фактори, серед найбільш впливових виділяють наступні: нестабільність законодавства, інфляція, політична нестабільність, неефективний менеджмент та фінансова стратегія, велика частка позикового капіталу.

3. Для оцінки фінансової стійкості підприємства застосовується комплексний підхід, що охоплює три основні групи показників. До них належать абсолютні показники, які відображають рівень забезпеченості виробничих запасів джерелами їх формування. Другу групу складають відносні коефіцієнти, що характеризують співвідношення між різними статтями активу та пасиву балансу підприємства. Третьою важливою складовою є поріг рентабельності та запас фінансової стійкості, які відображають здатність підприємства протистояти негативним ринковим коливанням. Для отримання повної «картини» про фінансову стійкість підприємства, до його аналізу також треба додати оцінку ліквідності та платоспроможності.

4. Інформаційною базою для аналізу фінансової стійкості є його фінансова звітність, порядок складання якої передбачено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013р. № 73. Основною звітністю для аналізу виступають: Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати.

5. Проведений аналіз фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за 2022-2023 роки дозволяє зробити наступні висновки:

5.1. За досліджуваний період спостерігається позитивна тенденція зростання валюти балансу підприємства, яка збільшилася на 71,15 %. В структурі активів відбулося збільшення частки необоротних активів та зменшення частки оборотних активів. Це свідчить про зміщення акценту в діяльності підприємства на довгострокові інвестиції та оновлення основних засобів.

5.2. Зростання вартості майна ТОВ «Нова пошта» за 2022-2023 роки відбулося в результаті зростання вартості власного і позикового капіталів. Власний капітал підприємства за цей період збільшився на 111,71 %. Позиковий капітал збільшилася на 50,92 %. Отже, відбулося незначне підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта».

5.3. Збільшення величини власного капіталу як у 2022, так у 2023 роках було пов'язане зі зростанням нерозподіленого прибутку. Якщо на кінець 2022 року нерозподілений прибуток становив 6484117 тис. грн., то на кінець 2023 року він збільшився на 2992236 тис.грн. та складає 9476353 тис.грн. Все це свідчить про прибуткову діяльність ТОВ «Нова Пошта».

5.4. Компанія значною мірою покладається на позиковий капітал, що збільшує фінансовий ризик. Позиковий капітал ТОВ «Нова Пошта» представлений довгостроковими зобов'язаннями, поточними зобов'язаннями за розрахунками, та короткостроковими кредитами. Підприємство мало короткострокові кредити в розмірі 76000 тис. грн. тільки на кінець 2022 року. Питома вага довгострокових зобов'язань в загальній вартості капіталу зменшилась з 28,87% до 23,10 %, що свідчить про зростання фінансових втрат, підвищення ризику ліквідності та зниження фінансової стійкості підприємства. Така стратегія компанії можлива у короткостроковій перспективі, але в довгостроковій все одно необхідно прагнути до збалансованої структури капіталу.

5.5. Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» за абсолютними показниками показала, що протягом 2022–2023 років підприємство мало кризовий фінансовий стан. Це проявляється у недостатньому забезпеченні поточної фінансово-господарської діяльності стабільними джерелами фінансування. Як наслідок, виникає загроза банкрутства, а поновлення запасів здійснюється за рахунок коштів, отриманих внаслідок сповільнення оборотності кредиторської заборгованості. Крім того, спостерігається негативна тенденція збільшення дефіциту як власного оборотного капіталу, так і основних джерел формування запасів.

5.6. Розрахунок відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» повністю підтвердив висновки, отримані в результаті аналізу абсолютних показників. Зокрема, всі коефіцієнти, що характеризують структуру капіталу, свідчать про низький рівень фінансової стійкості підприємства. Крім того, відносні показники, що відображають забезпеченість оборотних активів, запасів власним оборотним капіталом, мають від'ємні значення, що вказує на його відсутність у підприємства.

5.7. Розрахунок запасу фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2022–2023 роках показав, що спостерігається позитивна тенденція його зростання. Запас фінансової стійкості підвищився з 12,54 % до 15,58 % за весь досліджуваний період, що означає більший буфер проти потенційного зниження доходу до того, як компанія досягне точки беззбитковості.

5.8. Аналіз ліквідності балансу показав, що баланс підприємства є неліквідним і при цьому немає власного оборотного капіталу. Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності загалом не відповідають нормативним значенням, що вказує на неплатоспроможність підприємства.

6. В третьому розділі кваліфікаційної роботи були запропоновані основні заходи щодо підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта»:

- розробка оптимальної політики управління капіталом;
- оптимізація управління автопарком за допомогою GPS-моніторингу для зменшення витрат на паливо;

- використання альтернативних джерел електричної енергії для зменшення фінансових витрат на комунальні послуги;
- впровадження нових підходів для ведення господарської діяльності: факторинг, систем RPA, BI, блокчейн-технологій;
- перегляд та зміна графіків розрахунків з постачальниками;
- диверсифікація джерел фінансування;
- імплементація нової системи фінансового менеджменту, що включає розробку та впровадження системи фінансового прогнозування та планування на підприємстві, систему ефективного управління оборотними коштами (запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими коштами), кредиторською заборгованістю.

7. Була розроблена прогнозована фінансова звітність ТОВ «Нова Пошта» на 2024 рік та на її основі здійснена оцінка фінансової стійкості підприємства. В результаті такої оцінки було визначено, що компанія підвищить свою фінансову стійкість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернавський К. Фінансова стабільність підприємства як основна передумова для стійкої здібності розвитку економіки. *Regional Formation and Development Studies*. 2020. №. 3 (8). С.36-46. URL: <https://e-journals.ku.lt/journal/RFDS/article/2616/file/pdf>
2. Римак І., Іванов М. Стратегія управління кредитами для забезпечення фінансової стійкості підприємств пакувальної галузі. *Economics, Finance and Management Review*. 2024. № 3 (19). С. 22-31 URL: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2024-3-22-31>
3. Магопець О.А., Шалімова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз. Центральноукраїнський національний технічний університет. 2022. С. 122. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/4c90838a-0458-4495-8ee4-99315ea851c4/content>
4. Чемчикаленко Р., Майборода О., Линьова А. Особливості аналізу та аналізу фінансової стійкості підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 32. С. 379–385. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/57.pdf
5. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.06 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>
6. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. Київ «Центр учбової літератури». 2009. С. 328. URL: ISBN978-966-364-848-4.
7. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Київ «Знання». 2013. С. 15. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/15912/mod_resource/content/1/SheludkoFin.pdf

8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Київ «Знання». 2010. С. 654. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/17853-glava-16-analz-fnansovo-stykost-pdprimstva.html>

9. Вівчар О. Й., Кос Т. Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. №4 (116). С. 115-119. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-23>

10. Русіна Ю.О., Полозук Ю.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. *International scientific journal*. 2015. № 2. С. 91–94. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=mnj_2015_2_18

11. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін.. Теорія фінансів. Київ «Центр учбової літератури». 2010. С. 576. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32613769.pdf>

12. Стригуль Л. С. Теоретико-методичне забезпечення визначення фінансової стійкості підприємств різних організаційно-правових форм в умовах мінливого середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. № 6. С. 64-67. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6%283%29_16

13. Костриченко В., Карпінська М. Виробнича та фінансова стійкість підприємства: оцінка та підтримка. *International Journal of New Economics and Social Sciences*. 2016. № 2 (4). С. 78-91 URL: <https://ijoness.com/seo/article/01.3001.0010.3910/en>

14. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.06 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

15. Подольська В. О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз. Київ «Центр навчальної літератури» 2011. С. 488.
16. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Класичний приватний університет*. 2019. № 1(12). С. 186-190. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf
17. Савельєва А. О. Фінансова стійкість суб'єкта господарювання та фактори, що впливають на неї. *Регіональна економіка*. 2018. № 2. С. 144- 152. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21156/3806.pdf?sequence=1>
18. Мельник С. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика. Львів «Растр-7». 2020. С. 135-171. URL: http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/4407/1/2020-Mel%27nyk_%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f.pdf
19. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Economic journal Odessa polytechnic university*. 2023. №4 (26). С. 37-44. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/37.pdf>
20. Наконечний В. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку. *Науковий вісник*. 2017. № 17. С. 164.
21. Шуміло О. С., Курочка А. С. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. *Бізнесінформ*. 2023. № 4. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-4-105-111>
22. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз. Полтава «Астроя». 2020. С. 138.
23. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнесінформ*. 2012. №3. С. 348. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=binf_2012_3_46

24. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2017. № 10 (50). С. 914-917. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/79931/1/Zhaden.pdf>
25. Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека О.В. Фінансовий аналіз. Київ «Центр учбової літератури». 2016. С. 368.
26. Докієнко Л. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 14. С. 25-31. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.5>
27. Цеслів О. В., Ясковець В. О. Моделювання та оцінка фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2023. № 79. С. 217–224. URL: http://bses.in.ua/journals/2023/79_2023/2.pdf
28. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій: затверджена Наказом Агенства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 року № 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text>
29. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Моделювання факторів формування запасу фінансової стійкості підприємства. *Міжнародна науково-практична конференція*. 2021. С. 306-309. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/306.pdf>
30. Кривдюк А.В., Яцишина С.Є. Дослідження економічної категорії платоспроможності підприємства *Економічний простір*. 2008. № 15. С. 185-190.
31. Скакун Л.А. Фінансова звітність-основне джерело фінансової інформації. *Облік і фінанси АПК: освітній портал*. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/finansova-zvitnist-osnovne-dzherelo-finansovoi-informacii.html>
32. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України № 2597-VIII від 18.10.18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2597-19> (дата звернення 10.05.2024).

33. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.06 № 1. URL: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

34. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій: затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.97 № 81. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>

35. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки: затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>

36. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.98 № 22. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>

37. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.01.2001 № 49/121. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

39. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>

40. Васьківська К.В., Сич О.А. Фінансовий менеджмент: навч.посібник. Львів «ГАЛИЧ-ПРЕС». 2017. С. 237. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp->

<content/uploads/2015/10/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%A4%D0%9C-30.pdf>

41. Інформаційна база про компанію ТОВ «Нова пошта». URL: <https://clarity-project.info/edr/31316718>.

42. Історія досягнень ТОВ «Нова пошта» за 2024 рік. URL: <https://novaposhta.ua/news/rubric/2/id/12326>

43. Історія розвитку ТОВ «Нова пошта». URL: https://novaposhta.ua/istoriya_kompanii

44. Звіт про управління ТОВ «Нова пошта» за 2023 рік. URL: <https://static.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%202023.pdf>

45. Шушакова І., Зябченкова Г., Кузуб М. Концепції зближення систем бухгалтерського обліку та фінансового звітування. *Економіка та суспільство*. 2021. № 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/610>

46. Фінансова звітність ТОВ «Нова пошта» за 2021 рік. URL: <https://static.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%202021.pdf>

47. Фінансова звітність ТОВ «Нова пошта» за 2022 рік. URL: <https://static.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/Financial%20statement%20for%202022.pdf>

48. Фінансова звітність ТОВ «Нова пошта» за 2023 рік. URL: <https://static.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%202023.pdf>

49. Халатур С.М., Бровко Л.І., Моруга Т.О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств.

Економіка та держава. 2017. № 12. URL:
http://www.economy.in.ua/pdf/12_2017/13.pdf

50. Пожар Є. П. Шляхи оптимізації фінансової стійкості підприємства в період кризи. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. 2021. № 21 (49). С. 88-93. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2021-21\(49\)-88-93](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2021-21(49)-88-93)

51. Ізмайлова К. В., Боліла Н. В. Моделі прогнозування втрати фінансової стійкості як складова системи економічної безпеки підрядних будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2021. № 38. С. 225-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/shpebfrv_2018_38_27.

52. Рак Р. В., Раєнок А. А. Управління фінансовою стійкістю комерційного підприємства в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 9. С. 24-31. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2023-9-8915>.

53. Малахова В.М., Скінтей Л.Ф. Етапи та методи прогнозування показників проєктованих фінансових звітів. Кіровоградський національний технічний університет. 2019. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/a9253203-6846-44fd-89a8-231fd71ea80a/content>

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «Нова Пошта» (тис.грн.)

Актив	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	104440	76808	63849
первісна вартість	1001	223320	222084	235471
накопичена амортизація	1002	(118880)	(145276)	(171622)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1544921	1660949	2765733
Основні засоби	1010	6171683	6840742	9327238
первісна вартість	1011	8426565	10178235	13852844
знос	1012	(2254882)	(3337493)	(4525606)
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035	314176	3564861	6297444
Відстрочені податкові активи	1045	142680	128083	157041
Інші необоротні активи	1090	27591	47748	157949
Усього за розділом I	1095	8305491	12319191	18769254
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	236988	422156	413811
Виробничі запаси	1101	224395	417390	391015
Товари	1104	12593	4766	22796
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	704235	968844	1138305
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	1130	100979	146103	160436
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	24360	48136	53902
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	809390	588549	1302772
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2473319	502922	155631
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	73263	3784
Гроші та їх еквіваленти	1165	827839	673522	1078267
Готівка	1166	72	34	-
Рахунки в банках	1167	666911	461620	714068
Витрати майбутніх періодів	1170	15526	11952	24544
Інші оборотні активи	1190	-	282	-
Усього за розділом II	1195	5192636	3435729	4332452
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-
Баланс	1300	13498127	15754920	23101706

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	4654	4654	4654
Додатковий капітал	1410	27301	27301	27301
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4459269	6484117	9476353
Усього за розділом I	1495	4491224	6516072	9508308
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Довгострокові кредити банків	1510	1456288	1454745	1912643
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2441012	2332885	3424357
Усього за розділом II	1595	3897300	3787630	5337000
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		7600	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2554797	2368731	3393971
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	1037757	1259484	1857488
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620	484647	570842	655332
у тому числі з податку на прибуток	1621	61519	92053	113522
розрахунками зі страхування	1625	77886	77644	85122
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	380300	419219	595758
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	46774	49736	64885
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	10000	6500	883928
Поточні забезпечення	1660	390237	435264	695705
Інші поточні зобов'язання	1690	127205	187798	24209
Усього за розділом III	1695	5109603	5451218	8256398
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та вибуття	1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-	-
Баланс	1900	13498127	15754920	23101706

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Стаття	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	20843502	23687034	36468879
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(16441004)	(19276532)	(28625037)
Валовий:				
прибуток	2090	4402498	4410502	7843842
збиток				
Інші операційні доходи	2120	202834	696168	581274
Адміністративні витрати	2130	(1923703)	(1673172)	(2985829)
Витрати на збут	2150	(561844)	(439130)	(856282)
Інші операційні витрати	2180	(508590)	(463951)	(774662)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	1611195	2530417	3808343
збиток				
Інші фінансові доходи	2220	1814806	1138698	2706514
Інші доходи	2240			29003
Фінансові витрати	2250	(630813)	(887690)	(1248217)
Інші витрати		(255)	(391073)	(857468)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	2794933	2390352	4438175
збиток	2295			
(Витрати)/дохід з податку на прибуток	2300	(194613)	(254392)	(471019)
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	2600320	2135960	3967156
збиток	2355			

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
Дооцінка/(уцінка) необоротних активів	2400			
Дооцінка/(уцінка) фінансових інструментів	2405			
Накопичені курсові різниці	2410			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415			
Інший сукупний дохід	2445			
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2600320	2135960	3967156

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	2133966	3790551	3522561
Витрати на оплату праці	2505	5742731	5345909	8491615
Відрахування на соціальні заходи	2510	1213180	1131262	1724662
Амортизація	2515	1406127	1769538	2317382
Інші операційні витрати	2520	8939137	9815525	17185591
Разом	2550	19435141	21852785	33241810

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	На кінець 2021	На кінець 2022	На кінець 2023
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	-